

Raiffeisen Bank Grupa

Konsolidovani finansijski izvještaji
za 2024. godinu

Sadržaj:

	Stranica
Godišnji izvještaj o poslovanju za 2024. godinu	1 – 9
Odgovornost Uprave za pripremu i odobrenje konsolidovanih finansijskih izvještaja	10
Izvještaj nezavisnog revizora	11 – 16
Konsolidovani Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	17
Konsolidovani Izvještaj o finansijskom položaju	18 – 19
Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima	20
Konsolidovani Izvještaj o promjenama na kapitalu	21
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje	22 – 121

a) Sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje konsolidovanog finansijskog izvještaja

Grupa nije imala značajnih događaja u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskih izvještaja.

b) Procjena očekivanog budućeg razvoja pravnog lica

Nakon intenzivne borbe protiv rekordne inflacije te historijskog zaokreta u monetarnoj politici Evropske centralne banke i ostalih europskih banaka, te rekordnih iznosa referentnih kamatnih stopa i usporavanja ekonomskih aktivnosti i tehničke recesije u Euro zoni, 2024. godinu su karakterisali umjereni inflatorni pritisci eurozone uslijed čega je došlo do zaokreta u monetarnoj politici ECB-a tj. ulazak u ciklus snižavanja kamatnih stopa. U konačnici, Euro zona je ponovno ostvarila slabiji ekonomski rast u 2024. godini od 0,7% na godišnjem nivou, što se direktno repliciralo i na ispodprosječan rast BiH ekonomije od 2,3% godišnje, imajući na umu da je EU ključni trgovinski partner BiH i dominantno izvozno tržište (73%). Pad izvoza BiH tokom 2024. godine je bio u direktnoj korelaciji sa recesijom industrijske proizvodnje uzrokujući zajedničke negativne učinke na ukupan ekonomski rast. Dodatno, poplave koje su pogodile centralni dio zemlje, uzrokovala su pored ljudskih žrtava i velike štete na dijelu željezničke pruge prema Pločama, što je bio direktan udar na najveće BiH izvoznike koji koriste tu rutu za izvoz osobito u posljednjem kvartalu 2024. godine. S druge strane, privatna potrošnja i investicije su bili ključni pokretači rasta, potaknuti realnim rastom plata od 7.8% godišnje, daljnjim povećanjem broja zaposlenih te izvanrednom kreditnom aktivnošću koja nije nije zabilježena u posljednjih deset godina, daljnjom realizacijom infrastuktturnih projekata na koridoru Vc ali i privatnih investicija.

Prospekt za 2025. godinu sugerise ubrzanje ekonomske aktivnosti eurozone (1,2% na godišnjem nivou), uz blagi oporavak investicija i izvoza koji može biti pod rizikom u slučaju materijalizacije Trumpovih trgovinskih politika. Očekuje se da će stabilne cijene energije imati ključni uticaj na inflaciju u 2025. godini, koja se procjenjuje na 2% na godišnjem nivou. U tom kontekstu, očekuje se umjereni oporavak i BiH ekonomije u 2025. godini od 2,7% vođen ponovno rastom privatne potrošnje i investicija te blagim oporavkom izvoza uslijed ubrzanja ekonomskog momentuma eurozone i regiona. Ključne ranjivosti po BiH ekonomiju u 2025. godinu proizlaze preventivno iz domaćih političkih rizika, koji mogu dovesti do zastoja na EU putu, ali i eksternih faktora kao što je eventualno slabljenje rasta EU kao posljedica Trumpovih trgovinskih politika sa direktnim efektom na izvoz EU i time i niži ekonomski rast. Dodatno, usvajanje odluke o značajnom rastu minimalne plate u oba entiteta će vrlo vjerovatno dovesti do ubrzanja inflacije na 2,4% kao efekat prelijevanja troškova rada na finalnu cijenu proizvoda što istovremeno može prouzrokovati pogoršanje trendova na tržištu rada u smislu povećanje nezaposlenosti.

Nakon nove rekordne godine u smislu profitabilnosti i finansijske stabilnosti (rekordno nizak nivo NPL-ova popraćen sa visokim nivoom likvidnosti i kapitaliziranosti) za bankarski sektor u 2024. godini, pozitivna dinamika rasta i profitabilnosti očekuje se i u 2025. godini. **Očekuje se nastavak stabilnog rasta aktive i kreditiranja u bankarskom sektoru bez značajnijeg rasta kamatnih stopa u odnosu na 2024. godini.** Stoga je projicirani rast kredita od 6,5% godišnje i depozita od 7,7% godišnje, pri čemu predviđamo nešto snažniji rast kredita za stanovništvo u odnosu na korporativno kreditiranje.

BiH je u proteklom periodu napravila značajan progres na putu EU integracije – od dobijanja kandidatskog statusa u decembru 2022. godine do zelenog svjetla za otpočinjanje procesa pregovora u martu 2024. godine. S tim u vezi, 2025. godina može donijeti daljnje ubrzanje na EU integracijskom putu usvajanjem tzv. evropskih zakona, te finansijski benefit u formi sredstava iz Plana rasta za Zapadni Balkan, ukoliko se nađe koncenzus kada je u pitanju usvajanje Reformske Agende BiH. Plan rasta za Zapadni Balkan predstavlja

potencijal za značajan investicijski ciklus uzimajući u obzir fond od 1,5 milijardi EUR za BiH na raspolaganju po usvajanju i implementaciji reformi.

U skladu sa projiciranim kretanjem ključnih makroekonomskih kategorija, **Banka je prilagodila inicijalna očekivanja rasta ključnih poslovnih kategorija svojih kredita i depozita očekivanom ekonomskom i političkom okruženju te ukupnog Poslovnog plana i rezultata za 2025. godinu koji se revidira kroz redovne procese kvartalnog finansijskog prognoziranja Banke („quarterly forecasts“).**

c) Najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem

Što se tiče istraživanja i razvoja, jedan od ključnih elemenata strategije Banke je stalna digitalna transformacija i automatizacija procesa u skladu sa najnovijim trendovima u bankarskoj industriji. Banka je u 2024. godini uspješno implementirala jedan od najvećih projekata u svojoj istoriji, zamjenu Core Banking Systema (CBS), koji će omogućiti značajno unapređenje i brzinu poslovanja u svim poslovnim segmentima Banke te digitalizaciju i automatizaciju određenih neutralnih i kreditnih proizvoda za klijente. Banka u svim poslovnim segmentima ubrzano **radi na projektima digitalizacije i automatizacije „end to end“ procesa unutar Banke te procesa poslovanja i obrade svih vrsta transakcija sa klijentima, što će zasigurno doprinijeti značajno unapređenju ukupnog obima poslovanja i iskustva klijenata sa Bankom.**

Banka je dalje nastavila razvoj funkcionalnosti svoga mobilnog i internet bankarstva za fizička i pravna lica, te unapređenje svojih ključnih digitalnih kreditnih proizvoda za fizička lica (IKEŠ) te SME kredita čiji puni efekaz i zadovoljstvo u iskustvu klijenata očekujemo u 2025. godini.

Banka je provela mnogobrojne aktivnosti usklađivanju **svoga poslovanja sa ESG principima poslovanja i upravljanja ESG rizicima** kako bi ESG principe poslovanja potpuno ugradila u svoj poslovni model, strategiju te cjelokupnu organizaciju, procese i proizvode i prilagodila ih **najboljim ESG praksama iz Evropske unije.**

Na osnovu preporuka Raiffeisen Bank International-a (u daljem tekstu: RBI Grupacije), nova organizaciona jedinica: **Istraživanje, Strategija i ESG upravljanje kao centar kompetencije za upravljanje ESG principima poslovanja na nivou cijele Banke**, uz učešće višeg management-a, koja je pružala podršku u provođenju ESG principa poslovanja i upravljanja rizicima kroz sve organizacione jedinice u Banci te provodila usklađivanje sa očekivanjima Federalne bankarske agencije (FBA) objavljenje kroz cijelu 2024. godinu u skladu sa **Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima**, te **Odlukom o mjerama za jačanje finansijske inkluzije i održivog poslovanja banke koje je objavila FBA.** Ovakva upravljačka i savjetodavna struktura na nivou Banke zajednički definira Godišnje prioritete i ciljeve vezane za upravljanje ESG rizicima i principa poslovanja sa klijentima Banke, te ukupnog upravljanja održivošću Banke, nastojeći da se holistički pristup „ESG upravljanja pod jednim krovom“ primjenjuje u praksi.

Za realizaciju aktivnosti uspostavljena su tri strateška stuba aktivnosti: **Stub 1# Održiva finansijska postignuća; Stub 2# Ključne poslovne aktivnosti sa klijentima; Stub 3# Regulatorno usklađivanje, upravljanje i izvještavanje.**

Uspješno je uspostavljen proces prikupljanja ESG podataka i ESG kreditnog procesa unutar Banke kao pomoć prodajnom osoblju u prepoznavanju, 'označavanju' i izvještavanju o ESG kreditnim i ostalim proizvodima i transakcijama, te aktivnosti na usklađivanju „Zelenih“ i „Socijalnih“ kreditnih proizvoda u skladu sa standardima podobnosti za ESG RBI Grupacije i lokalnom regulativom.

d) Informacije o otkupu vlastitih dionica, odnosno udjela

Grupa u 2024. nije vršila otkup vlastitih dionica, odnosno udjela.

e) Informacije o poslovnim segmentima

Grupa posluje u pet osnovnih poslovnih segmenata koji su detaljnije prikazani u napomeni 7.

f) Korišteni finansijski instrumenti ako je to značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnog lica

Izvori finansiranja

Strategijski okvir finansiranja prvenstveno se bazira na obezbjeđenju izvora finansiranja prema namjeni i rokovima koji bi obezbijedio sredstva za planiranje kreditne aktivnosti poslovnih funkcija uz održavanje troškovno prihvatljivog, nerizičnog nivoa likvidnosti.

Prilikom sačinjavanja opšteg godišnjeg plana finansiranja, uzima se u obzir:

- a) potreba za finansiranjem koja proističe iz planiranog/budžetiranog strateškog razvoja bilansa, odnosno planiranih poslovnih aktivnosti u segmentu plasiranja kredita.
- b) planiranih aktivnosti na depozitnoj osnovi.
- c) održavanje likvidnosti u o regulatornim okvirima kao i okvirima Grupe.
- d) potreba za izvorima finansiranja od supranacionalnih institucija (kreditne linije).

Pri definisanju opšteg godišnjeg plana finansiranja, Grupa je utvrdila da su definisani planovi izvora finansiranja usklađeni sa:

- poslovnim modelom grupe
- sveobuhvatnom strategijom poslovanja
- tolerancijom izloženosti riziku
- procjenom stabilnosti izvora finansiranja
- dostupnim izvorima finansiranja na tržištu
- očekivanim promjenama u riziku izvora finansiranja
- adekvatnim stepenom oslanjanja na javne izvore finansiranja
- prihvatljivim uticajem na kreditne aktivnosti banke itd.

Analiza historijskih podataka u poređenju sa planom za naredni period, uzimajući u obzir i eventualno dodatne spoznaje, pokazuje stepen provodivosti plana likvidnosti i izvora finansiranja. Na bazi historijskih pokazatelja cijeni se da je struktura izvora finansiranja adekvatna i dostatna za realizaciju poslovnih planova i rast Grupe.

Grupa procjenu izvora finansiranja i rizika izvora finansiranja, nakon izvršenja plana izvora finansiranja, prati redovno, odnosno na mjesečnoj osnovi i to putem obrnutog testiranja plana izvora finansiranja. Ostvarene vrijednosti sa porede sa planiranim, kako u dijelu izvora tako i u dijelu plasmana, kao i ispunjenja regulatornih i grupacijskih zahtjeva i ograničenja.

Posebna pažnja obratnom testiranju plana izvora finansiranja se posvećuje po okončanju finansijske godine. Predmetno testiranje treba da pokaže da li su ostvareni definisani, odnosno planirani izvori finansiranja, da li su ispunjeni svi regulatorni i grupacijski zahtjevi i ograničenja, kao i da li su isti bili dostatni da održe postojeći aktivni portfelj i omoguće njegov rast u skladu sa poslovnim planovima.

Analizom, dolazimo do zaključka da su ostvareni izvori finansiranja omogućili ispunjavanje svih regulatornih i grupacijskih likvidonosnih zahtjeva i ograničenja, te omogućili održavanje i rast aktivnog portfelja.

Novčana sredstva i plasmani

Grupa u okviru stalne optimizacije likvidnosti vrši procjenu držanja potrebnih novčanih sredstava (gotovina) za potrebe poslovanja, kao i novčanih sredstava koje Grupa drži na računima u inostranstvu, za potrebe platnog prometa i ostalih transakcija uvažavajući trenutna kretanja kamatnih stopa na tržištu, rejting i adekvatnost banaka kod kojih Grupa drži sredstva (Money Market ili nostro računi), kao i obračun RWA.

Na ovaj način se postiže maksimalna optimizacija likvidnosti, uvažavajući gore nabrojane elemente, što u krajnjoj instanci pozitivno utiče na finansijski položaj i cjelokupnu uspješnost poslovanja Grupe. Sa aspekta poslovanja Tržišta (Markets), Grupa nema derivatne transakcije (finansijske instrumente) koje bi bile značajne za procjenu finansijskog položaja Grupe. Naime, Grupa nudi klijentima FX Forward / Flexi Forward transakcije ali su iste obimom i prihodovno neznčajne.

Što se tiče portfolia vrijednosnih papira, kao vrste finansijskih instrumenta, Banka iste ne drži u tzv. "knjiga trgovanja" već "do dospeljeća". Ukupni porfelj vrijednosnih papira se sastoji iz portfolia Tržišta i portfolio Riznice koji prvenstveno ima funkciju zaštitnog sloja likvidnosti (liquidity buffera). Finansijski rezultat tj. prihod od poslovanja sa vrijednosnim papirima za 2024. godinu, ostvaren na portfoliu Tržišta je cca 335 hiljada KM, dok je prihod ostvaren na portfoliu Riznice cca 9.668 hiljada KM.

Većina "značajnog" dijela prihoda za Grupu se odnosi na FX transakcije (spot), ali to su standardne transakcije razmjene valuta.

Finansijske instrumente kao futures, opcije i slično Grupa nema, niti nudi kao proizvode.

g) Ciljevi i politike pravnog lica u vezi sa upravljanjem finansijskim rizicima; zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita

Kreditni rizik

Strategija preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom odražava profitabilnost Grupe, kreditnu kvalitetu i ciljeve rasta portfolija te je u skladu s okvirom sklonosti Grupe za preuzimanje rizika i unutar istog kreditnog rizika, politikom diverzifikacije i cjelokupnom korporativnom strategijom i poslovnim ciljevima Grupe.

Strategija preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom uključuje:

- Uspostavljanje primjerenog okruženja za upravljanje kreditnim rizikom,
- Neprestanu izgradnju jake kreditne kulture,
- Kontinuitet u stratezijskom pristupu tako da je dugoročno održiva i kroz različite ekonomske cikluse
- Adekvatno i učinkovito komuniciranje strategije i politike kreditnog rizika u cijeloj grupi. Svo relevantno osoblje treba jasno razumjeti pristup grupe pri odobravanju i upravljanju kreditnim rizikom i treba biti odgovorno za poštivanje internih politika i procedura.
- Identifikaciju ciljnih tržišta i ukupne karakteristike koje bi Grupa htjela postići u svom kreditnom portfoliju uključujući različite nivoe diverzifikacije i tolerancije koncentracija,
- Održivo i odgovorno ulaganje kroz primjenu ESG (Enviromental, Social and Governance) faktora
- Primjenu adekvatnih politika i procedura obezbjeđenja kreditnih plasmana za ublažavanje kreditnog rizika,
- Minimiziranje negativnih posljedica ulaganja sa pogoršanom kreditnom kvalitetom koje se sprovodi putem:
 - kreditiranja u skladu sa usvojenim politikama,
 - neprestanog aktivnog i profesionalnog upravljanja odnosima sa klijentima,
 - ranog prepoznavanja i aktivnog upravljanja povećanim kreditnim rizikom,
 - ispravne kategorizacije kreditnog rizika,
 - definisanja odgovarajućih strategija nekvalitetnih kreditnih plasmana,
 - razumljivog i jakog programa naplate nekvalitetnih kreditnih plasmana u slučaju evidentnog ili potencijalnog gubitka za Grupu

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je osigurati da se ne prekorači odgovarajući nivo rizika potrebnog za održivi razvoj koji podrazumijeva makroekonomsko okruženje.

Opća načela za upravljanje kreditnim rizikom:

- Svjesnost i razumijevanje rizika,
- Odgovornost Biznis segmenta,
- Razdvajanje i nezavisnost funkcija rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom je definisano u važećim kreditnim politikama koje se ažuriraju na godišnjoj osnovi. Jedinica Upravljanja kreditnim rizikom kreira prijedloge kreditnih politika za poslovne segmente pojedinačno, a iste su predmet odlučivanja Uprave i Nadzornog odbora Grupe.

Upravljanje kreditnim rizikom obuhvata upravljanje svim potkategorijama kreditnog rizika kojima je Grupa izložena ili bi mogla biti izložena.

Upravljanje istima se vrši kroz:

- provođenje procesa analize, rangiranja klijenata i ocjene rizika kod odobrenja plasmana
- donošenje odluke o odobravanju plasmana na temelju jasno definisanih kriterija u kreditnim politikama, uključujući i prekogranične transakcije
- aktivan monitoring portfolija i prijedlog za klasifikaciju aktive
- održavanje izloženosti po vrstama poslova, proizvodima, klijentima i industrijama na željenom nivou (isti se definiše se kroz godišnji proces budžetiranja, definisanja kreditne politike, limita i sl)
- održavanje vjerovatnoće defaulta (PD - probability of default)/Default rate na prihvatljivom nivou
- upravljanje instrumentima osiguranja
- primjenom tehnika smanjenja kreditnog rizika (instrumenti osiguranja su jedna od glavnih strategija i mjera koje se koriste za smanjenje izloženosti kreditnim rizicima)
- održavanje pokrivenosti portfolija prihvatljivim kolateralom na zadovoljavajućem nivou (minimalna pokrivenost u ovisnosti od rejtinga klijenta se definiše na godišnjem nivou kroz respektivnu kreditnu politiku, te se kroz kontrolu izuzetaka od kreditne politike, stalni monitoring vrijednosti i elemenata prihvatljivosti kolaterala nastoji održavati na targetiranom nivou)
- provođenje strategije naplate, kao i oporavka problematičnih plasmana primjenom tehnika aktivnog upravljanja problematičnim plasmanima u svim fazama kašnjenja čemu je posvećena posebna pažnja u zasebnim organizacijskim jedinicama Upravljanje posebnom aktivom Non Retail & SE i Kolateralima i Naplata potraživanja Retail.
- održavanje konačnog gubitka nakon naplate na zadovoljavajućem nivou (Loss Given Default), kroz adekvatnu kolateralizaciju i rezervisanja

Rizik likvidnosti

Strategijski okvir upravljanja likvidnošću obuhvata upravljanje usklađenom likvidnošću, upravljanje likvidnošću aktive te upravljanje pozajmljenom likvidnošću (pasivom), poštujući ključne principe upravljanja likvidnošću kao i ILAAP principe u planiranju likvidnosti i izvora finansiranja (odgovornost, proporcionalnost, kontinuitet, značajnost rizika, sveobuhvatnost i "pogled u budućnost").

Upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti je ugrađeno u strategije, politike, procedure, koje osiguravaju efektivnu diverzifikaciju i s aspekta izvora sredstava i s aspekta njihove ročnosti.

Prilikom predviđanja i planiranja novčanih tokova posebna pažnja se posvećuje praćenju lokalnog tržišnog okruženja prvenstveno s aspekta potreba klijenata u vidu praćenja dospijea velikih depozita i planiranja njihovog reugovaranja. Grupa u planiranje svojih likvidnosnih potreba uključuje i planiranje odliva prema vanbilansnim obavezama (akreditivima, garancijama, ugovorenim kreditnim linijama) dok za depozite bez dospijea procjenu potencijalnog odliva vrši na osnovu dosadašnjih zapažanja (iskustava) baziranih na godišnjim trendovima i modelima koji su interno razvijeni.

Grupa, pri definisanju i održavanju adekvatnog nivoa likvidnosti posebnu pažnju posvećuje obezbjeđenju dovoljnog kapaciteta rezervi likvidnosti koje bi koristila za kratkoročnu intervenciju u situaciji likvidnog šoka.

Iznos potrebne i rezervne likvidnosti Grupa formira na osnovu tekuće i projektovane pozicije i koeficijenata likvidnosti uz sagledavanje općih ciljeva utvrđenih godišnjim budžetom Grupe. Tako se planira odgovarajući portfolio likvidnih sredstava koja uvijek mogu:

- (1) zadovoljiti tekuće i očekivane potrebe za likvidnošću,
- (2) ispuniti regulatorne zahtjeve u vezi sa likvidnim sredstvima.

Upravljanje rizikom likvidnosti Grupe se zasniva na:

- Strategiji i Planu obezbjeđenja sredstava za realizaciju poslovnih planova i planova za teško predvidive i vanredne situacije, na kraći i duži rok, koji treba da pokažu sposobnost Banke da preventivno i efikasno upravljati kako rutinskim, tako i neočekivanim promjenama svoje likvidne pozicije
- Jasno definisanom procesu upravljanja rizikom likvidnosti (identifikacija, procjena, mjerenje, monitoring izloženosti i kontrola cijelog procesa) sa jasno definiranim ulogama i odgovornostima, i dokumentovanom u internim aktima
- Razvijenom informacionom sistemu koji predstavlja osnovu uspješnog upravljanja rizikom likvidnosti na dnevnoj osnovi i njegove kontrole.

Također, upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva uključenost organa Grupe u upravljanje kojima podršku u upravljanju pružaju odbori i svi uposlenici koji su indirektno ili direktno uključeni u preuzimanje i upravljanje te kontrolu rizika likvidnosti a prvenstveno:

- *Uprave Grupe i Nadzornog odbora*, koji je odgovoran za strategiju upravljanja ovim rizikom, kao i donošenje odluke o obuhvatnom okviru za upravljanje rizikom likvidnosti na nivou grupe
- *Višeg menadžmenta*, koji je odgovoran za primjenu politika upravljanja ovim rizikom, nadzor nad implementacijom, održavanjem i upravljanje informacionim i drugim sistemima, i uspostavljanje efikasne interne kontrole nad procesom upravljanja rizikom likvidnosti

- *Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)*, čiji sastav čini stariji menadžment, obično iz funkcije Riznice i funkcije upravljanja Rizicima (obično menadžment za upravljanje rizikom likvidnosti) i
- *Kontrolne funkcije upravljanja rizicima* koji imaju potrebna iskustva u kontroli ovim rizikom, primjenjuju odgovarajuće procese i procedure i rade relevantne ekspertize.

Tržišni rizik

Strategija upravljanja tržišnim rizicima je ograničavanje izloženosti istim odnosno održavanje nivoa preuzetog rizika u okviru planirane sklonosti odnosno planiranog rizičnog profila za tržišne rizike uvažavajući regulatorna ograničenja. Radi održavanja adekvatnog nivoa izloženosti tržišnim rizicima definirana su ograničenja tzv interni limiti uz prvenstveno uvažavanje regulatornih limita.

Proces preuzimanja i upravljanja tržišnih rizika i proces kontrole ovih rizika su jasno organizaciono razgraničeni, što znači da se upravljanje i preuzimanje tržišnim rizicima primarno provodi u organizacionoj jedinici Tržišta, a kontrola istih se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe za upravljanje tržišnim rizikom.

Grupa za upravljanje tržišnim rizikom vrši dnevne kontrole usklađenosti pozicija sa internim i regulatornim limitima i iste su definirane u važećim internim dokumentima.

Politika upravljanja tržišnim rizicima se sazniva na jasno definisanim ulogama i odgovornostima, procedurama i procesima rada, načina identifikacije, mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i procedura eskalacije.

Proces upravljanja i preuzimanje tržišnog rizika i proces kontrole ovog rizika su jasno razgraničeni na različite organizacione dijelove zadužene za ovaj rizik, što znači da se upravljanje i preuzimanje tržišnim rizikom primarno provodi u organizacionoj jedinici Tržišta/Trgovina i prodaja, a kontrola istog se obavlja u okviru jedinice Kontroling rizika, odnosno Grupe Upravljanja tržišnim rizikom.

Uloge i odgovornosti za identifikacije, mjerenje, praćenje, kontrole, izvještavanje i procedure eskalacije su detaljno opisane u krovnim dokumentima Kontroling rizika/Grupe Upravljanje tržišnim rizikom, a to su Pravilnik za upravljanje tržišnim rizicima i Procedure za upravljanje tržišnim rizicima.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Strategija upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi temelji se na utvrđivanju okvira sklonosti za preuzimanje rizika uvažavajući trenutne i buduće poslovne planove i aktivnosti kao i sposobnost za preuzimanje ovog rizika koja uvažava regulatorna ograničenja. U svrhu ispunjenja strategije, Grupa određuje pokazatelje i ciljne vrijednosti odnosno limite. Kontrole i poduzimanja aktivnosti u slučaju narušavanja limita i internih indikatora omogućavaju blagovremenu reakciju i ublažavanje ovog rizika. Frekvencije kontrola su organizovane na dnevnom nivou (za definirane interne RBI indikatore), kako bi se omogućila blagovremena provjera statusa iskorištenosti limita i internih indikatora, te kako bi se što adekvatnije poduzele korektivne mjere ublažavanja rizika, te u slučaju narušavanja limita, poduzele potrebne aktivnosti "vraćanja pozicija" u okvire definisanih limita.

Upravljanje kamatnim rizikom temelji se na sljedećim načelima:

- upravljanju ravnotežom u refinansiranju aktive u dijelu rokova, valuta i vrsta kamatnih stopa s ciljem minimiziranja rizika promjene kamatnih stopa i uticaja na poslovni rezultat
- definisanju limita izloženosti kamatnom riziku analizom kamatno osjetljive aktive i pasive, koji su osjetljivi na promjenu kamatnih stopa sa stanovišta roka dospijeca i iznosa

- ugovaranju kamatnih stopa kako je utvrđeno Tarifom Grupe
- utvrđivanju komponenti referentnih kamatnih stopa
- stres testiranjem
- praćenju pokazatelja profitabilnosti.

Proces kontrole kamatnog rizika u bankarskoj knjizi se sastoji od mjerenja i modeliranja rizika, postavljanja i monitoringa limita, kontrolirajući i upravljajući pozicijama u okviru limita, kao i procesom eskalacije limita.

Politika upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi se zasniva na jasno definisanim ulogama i odgovornostima, procedurama i procesima rada, načina identifikacije, mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i procedura eskalacije.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom podrazumijeva:

- jasnu internu organizaciju sa razdvojenim funkcijama upravljanja operativnim rizikom (odgovorne specijaliste za operativni rizik - tzv. DORS funkcije i menadžere operativnog rizika - tzv. ORM funkcije) kao i funkcijama kontrole tih rizika (Kontroling operativnih rizika - tzv. ORC funkcija, Izvršni direktor za rizike - CRO, Odbor za upravljanje operativnim rizikom i kontrolama -ORMCC), te finalno funkciju interne revizije koja vrši nadzor kompletnog sistema upravljanja/kontrole operativnog rizika
- jasno definisane, transparentne i konzistentne linije odgovornosti,
- podizanje svijesti o postojanju operativnog rizika,
- dosljedno poštovanje internih dokumenata kao i eksternih regulatornih smjernica koji regulišu predmetnu oblast.

Strategija u vezi sa upravljanjem operativnim rizikom:

- Monitoring održavanja gubitaka u skladu sa "budžetom u sjeni".
- Organizacija sprovedbe pojedinačnih aktivnosti (procjena rizika, analize glavne knjige, revizija indikatora ranog upozorenja) u skladu sa planom grupacije.
- Organizacija treninga za nove uposlenike vezano za minimalne standarde upravljanja operativnim rizikom.
- Organizacija treninga za ORM/DORS funkcije.
- Fokus na dodatnom podizanju svijesti o važnosti upravljanja operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva identifikovanje, mjerenje, upravljanje i praćenje izloženosti koja je rezultat neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudske interakcije i sistema, ili je pak rezultat eksternih događaja.

Okvir za upravljanje operativnim rizikom sastoji se od procesa, struktura, kontrola i sistema koji se primjenjuju u upravljanju operativnim rizikom, a čime se osigurava uspostava ključnih upravljačkih elemenata i operativnih aktivnosti. Upravljanje i kontroling operativnog rizika doprinosi jačanju poslovnih ciljeva, te ispunjenju regulatornih zahtjeva.

Uprava Grupe dužna je pripremiti konsolidovane finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Grupe, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona. Uprava ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava Grupe je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

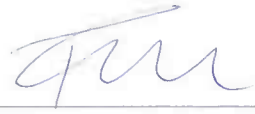
Uprava Grupe je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnji izvještaj Grupe zajedno sa konsolidovanim godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor i Skupština odobravaju i usvajaju konsolidovane finansijske izvještaje.

Konsolidovani finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 17 do 121 odobreni su od strane Uprave Grupe na dan 12. maja 2025. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Grupe:

Predsjednik Uprave
Rainer Schnabl

Član Uprave
Lars Frankemölle

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

12. maj 2025. godine

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničaru Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Raiffeisen bank dd Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu Banka'), koji obuhvataju konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024., konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu i konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i informacije o materijalno značajnim računovodstvenim politikama.

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2024. i njegovu finansijsku uspješnost te njegove novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Banke u skladu s Međunarodnim Kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata (zajednički „organizacija Deloitte“). DTTL („Deloitte Global“) i svaki njegov član i njegovi povezani subjekti su pravno odvojeni i samostalni subjekti, koji se ne mogu međusobno obavezivati na određene radnje u odnosu na treće strane. DTTL i svi njegovi povezani subjekti odgovorni su isključivo za vlastita, a ne međusobna, djela i propuste. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. Sarajevo, Deloitte Tax & Accounting Services d.o.o. i Deloitte Advisory d.o.o. sa svojim podružnicama Deloitte d.o.o. Sarajevo – Podružnica Banja Luka i Deloitte Tax & Accounting Services d.o.o. – Podružnica Banja Luka pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovom društva Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim pružiocima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvataju usluge revizije i savjetovanja, poslovnog savjetovanja, finansijskog savjetovanja, savjetovanja u području upravljanja rizicima te porezne i povezane usluge koje pruža više od 160 domaćih i specijaliziranih inostranih stručnjaka.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja, koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2024. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata (očekivani kreditni gubici)

U svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2024. Grupa je iskazala finansiranja klijentima u iznosu od 3.185.677 hiljada KM i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 131.223 hiljada KM.

Ključno revizijsko pitanje

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Za pregled značajnih računovodstvenih politika vidjeti Napomenu 3. Za dodatne informacije vezane uz identifikovano ključno revizijsko pitanje, vidjeti Napomene 6, 12 i 22.3.

Kreditni rizik predstavlja jednu od najvažnijih vrsta finansijskih rizika kojima je Grupa izložena. Stoga je utvrđivanje odgovarajućih metoda i modela od strane Uprave za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom jedno od najvažnijih područja u zaštiti kapitala Grupe. Kao dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, odgovarajuće utvrđivanje i mjerenje ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke predstavlja jedno od ključnih razmatranja Uprave.

Prilikom određivanja vremena i iznosa očekivanih kreditnih gubitaka za kredite i potraživanja od komitenata, Uprava donosi značajne procjene u odnosu na sljedeća područja:

- Korištenje historijskih podataka u procesu određivanja parametara rizika
- Procjena kreditnog rizika koji se odnosi na izloženost za kredite i potraživanja od komitenata
- Procjena raspodjele izloženosti za kredite i potraživanja od komitenata po nivoima kreditnog rizika
- Procjena važnosti naknadnih promjena kreditnog rizika izloženosti u svrhu utvrđivanja da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, što dovodi do promjena u raspodjeli po nivoima i potrebnog mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka za vijek trajanja instrumenta

Kako bismo adresirali rizike povezane s ispravkom vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima, koji su identifikovani kao ključna revizijska pitanja, osmislili smo revizijske postupke koji su nam omogućili da pribavimo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza za svoj zaključak.

Obavili smo sljedeće revizijske postupke u odnosu na područje kredita:

- Pregled i provjera metodologije Grupe za priznavanje ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i poređenje pregledane metodologije sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom za banke u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu mjerenja ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije, i pripadajuće interne kontrole;
- Ocjena dizajna i ispitivanje primjene identifikovanih internih kontrola relevantnih za postupak mjerenja ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Testiranje operativne učinkovitosti identifikovanih relevantnih kontrola;
- Provođenje dokaznog testiranja nad priznavanjem i mjerenjem ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na odabranom uzorku kredita i potraživanja raspoređenih u Nivo 1 i Nivo 2, s naglaskom na:

- Očekivani budući novčani tokovi iz poslovanja komitenata koji bi mogli biti raspoloživi za povrat uzetih kredita
- Vrednovanje kolaterala i procjena perioda u kojem se očekuje novčani priliv po osnovu eventualnog sticanja i prodaje istih za pojedinačno procijenjene očekivane kreditne gubitke.

Budući da određivanje odgovarajućih ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih modela (koji generalno zavise od IT elemenata) i značajnih procjena Uprave, postupak mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen pristrasnosti Uprave. Shodno navedenom, ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od komitenata, priznate u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, smatramo ključnim revizijskim pitanjem u našoj reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2024. godine.

- i. Modele koji se primjenjuju u postupku određivanja nivoa kreditnog rizika te prelaze između nivoa kreditnog rizika;
- ii. Pretpostavke koje Uprava koristi u modelima mjerenja očekivanog kreditnog gubitka;
- iii. Kriterije za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika;
- iv. Pretpostavke koje se primjenjuju za izračun vjerovatnoće neispunjavanja obaveza;
- v. Metode primijenjene za izračunavanje gubitaka uslijed neispunjavanja obaveza;
- vi. Metode koje se primjenjuju za uključivanje podataka koji se odnose na buduće događaje;
- vii. Ponovno izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka na odabranom uzorku.
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka na uzorku kredita dodijeljenih u Nivo 3 kreditnog rizika (neprihodujući krediti), koji su uključivali:
 - i. Ocjena finansijskog položaja i uspješnosti komitenta na osnovu najnovijih kreditnih izvještaja i dostupnih informacija;
 - ii. Procjenu prosudbi i pretpostavki primijenjenih u izračunu i mjerenju očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja, uzimajući u obzir utvrđeni finansijski položaj i uspješnost komitenta u trenutnom ekonomskom okruženju;
 - iii. Pregled i procjenu očekivanih budućih novčanih tokova i perioda u kojem se očekuje novčanih priliv po osnovu eventualnog sticanja i prodaje istih komitenata od kolaterala i procijenjenog perioda realizacije;
 - iv. Procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima;
 - v. Ponovni izračun očekivanih kreditnih gubitaka na uzorku odabranom pomoću sljedećih kriterija: procjena kreditnog rizika klijenta, rizik industrije, dani kašnjenja u plaćanju dospjelih potraživanja po kreditima i drugih potraživanja, itd.

- vi. Procjena potpunosti i ispravnosti objava povezanih s očekivanim kreditnim gubicima u kontekstu zahtjeva zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u Izvještaj Uprave o poslovanju, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima.

Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom konsolidovanih finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati gore navedene ostale informacije, i u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne konsolidovanim finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu, mi nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za konsolidovane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje konsolidovanih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Grupu ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidovani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja (nastavak)

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljam revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u konsolidovanim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, radnje poduzete za uklanjanje prijetnji ili primijenjene mjere zaštite.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja (nastavak)

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Adna Valjevac.

Yuri Sidorovich, Prokurista

Deloitte d.o.o. Sarajevo

Zmaja od Bosne 12c

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

12. maj 2025. godine

Adna Valjevac, Ovlašteni revizor

6E57433A2C7031D34A51C6C7B10FF336

Konsolidovani Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu završenu na dan 31. decembar 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2024.	2023.
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	8	193.664	182.388
Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi	9	(21.430)	(16.752)
Neto prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi		172.234	165.636
Prihodi od naknada i provizija	10	156.678	150.863
Rashodi od naknada i provizija	11	(37.962)	(39.303)
Neto prihodi od naknada i provizija		118.716	111.560
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	12	3.304	(4.682)
Ostali neto gubici od finansijske imovine	13	(30)	(1.259)
Neto pozitivne kursne razlike		(85)	(124)
Neto gubici od dugoročne nefinansijske imovine	14	2.453	2.878
Ostali prihodi	15	16.419	14.823
Troškovi zaposlenih	16	(70.543)	(64.454)
Troškovi amortizacije	23, 24, 25, 26, 27	(20.381)	(17.327)
Ostali troškovi i rashodi	17	(68.000)	(72.879)
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		154.087	134.172
Porez na dobit	18	(14.274)	(6.319)
Dobit iz redovnog poslovanja		139.813	127.853
Ostala sveobuhvatna dobit		6	11
Ukupna sveobuhvatna dobit		139.819	127.864
Zarada po dionici (u KM)	32	141,42	129,33

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

Konsolidovani Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
IMOVINA			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19	1.499.512	1.181.110
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	20	12.977	16.341
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	21	544	538
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	22	4.073.256	3.915.364
Obavezna rezerva kod Centralne banke	22.1	475.635	437.791
Depoziti kod drugih banaka	22.2	-	205.002
Kredit i potraživanja od klijenata	22.3	3.054.454	2.890.855
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	22.4	543.167	381.716
Unaprijed plaćeni porez na dobit		110	163
Odgođena porezna imovina	18	9.090	10.240
Nekretnine, postrojenja i oprema	23	104.221	98.653
Imovina pod operativnim najmom	24	8.534	8.323
Imovina s pravom korištenja	25	8.812	7.563
Ulaganja u investicijske nekretnine	26	27.853	27.811
Nematerijalna imovina	27	39.489	33.085
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		612	850
Ostala imovina i potraživanja	28	9.524	6.674
UKUPNA IMOVINA		5.794.534	5.306.715

	Napomene	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
OBAVEZE			
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	29	4.969.805	4.559.561
Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija	29.1	145.210	131.739
Depoziti od klijenata	29.2	4.483.487	4.172.349
Uzeti krediti	29.3	316.134	211.352
Obaveze po osnovu najмова	29.4	8.912	7.731
Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku	29.5	16.062	36.390
Obaveze za porez na dobit		863	1.565
Odgođene porezne obaveze	18	2.317	2.003
Rezervisanja	30	36.651	36.568
Kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija	30.1	10.313	9.785
Sudski sporovi	30.2	12.000	12.553
Ostala rezervisanja	30.3	14.338	14.230
Ostale obaveze	31	23.567	24.526
UKUPNO OBAVEZE		5.033.203	4.624.223
KAPITAL			
Dionički kapital	32	247.167	247.167
Dionička premija		4.473	4.473
Rezerve		1.230	1.230
Revalorizacije reserve		283	278
Dobit		508.178	429.344
UKUPNO KAPITAL		761.331	682.492
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL		5.794.534	5.306.715

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Za i u ime Uprave Grupe:

Predsjednik Uprave
Rainer Schnabl

Član Uprave
Lars Frankemölle

Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

12. maj 2025. godine

Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja završava 31. decembra 2024.
godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Napomene	2024.	2023.
GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi		187.435	181.017
Odlivi od kamata i sličnih prihoda po efektivnoj kamatnoj stopi		(18.154)	(17.052)
Prilivi od od naknada i provizija		150.060	140.338
Odlivi od od naknada i provizija		(37.891)	(41.594)
Prilivi od naplate prethodno otpisanih potraživanja za date kredite i kamate		10.154	5.425
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima		(69.977)	(64.421)
Odlivi po osnovu plaćanja operativnih rashoda i troškova		(57.986)	(78.189)
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti		15.443	36.614
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti		(6.284)	(5.538)
Plaćeni porez na dobit		(14.807)	(10.605)
Gotovinski tokovi iz poslovnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i poslovnim obavezama		157.993	145.995
Neto (povećanje) obavezne rezerve kod Centralne banke		(37.882)	(15.602)
Neto smanjenje plasmana kod drugih banaka		204.384	110.718
Neto (povećanje) kredita i potraživanja od klijenata		(177.758)	(274.259)
Neto (povećanje) ostale imovine i potraživanja		(177.149)	(138.833)
Neto povećanje / (smanjenje) depozita od banaka i drugih finansijskih institucija		17.705	(12.593)
Neto povećanje depozita od klijenata		319.886	200.646
Neto (smanjenje) / povećanje ostalih finansijskih obaveza po amortizovanom trošku		(6.380)	3.078
Neto povećanje rezervisanja za obaveze		1.596	461
Neto povećanje / (smanjenje) ostalih obaveza		403	(1.953)
Neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti		302.798	17.658
GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
Sticanje nekretnina, postrojenja i opreme	23,24,26	(14.334)	(15.515)
Prilivi od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		607	1.311
Sticanje nematerijalne imovine	27	(11.864)	(13.548)
Primljene dividende		-	35
Ostali prilivi iz ulagačkih aktivnosti		2.570	2.831
Neto gotovinski tok iz ulagačkih aktivnosti		(23.021)	(24.886)
GOTOVINSKI TOKOVI OD AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Isplaćene dividende		(60.980)	(75.583)
Prilivi od kredita od banaka		123.741	92.678
Otplate glavnice kredita od banaka		(82.036)	(87.172)
Prilivi od kredita od drugih finansijskih institucija		73.344	-
Otplate glavnice kredita od drugih finansijskih institucija		(8.343)	(8.343)
Prilivi od subordiniranih kredita		-	(61.804)
Otplate glavnice po najmovima		(7.101)	(6.255)
Neto gotovinski tok od finansijskih aktivnosti		38.625	(146.479)
NETO POVEĆANJE / (SMANJENJE) GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		318.402	(153.707)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA	18	1.181.110	1.334.817
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	18	1.499.512	1.181.110

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Konsolidovani Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Revalorizacijske rezerve	Rezerve	Akumulirana dobit	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	247.167	4.473	267	1.230	377.075	630.213
Dobit za godinu	-	-	-	-	127.853	127.853
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	11	-	-	11
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	11	-	127.853	127.864
Objavljene dividende	-	-	-	-	(75.583)	(75.583)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	247.167	4.473	278	1.230	429.345	682.492
Dobit za godinu	-	-	-	-	139.813	139.813
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	6	-	-	6
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	6	-	139.813	139.819
Objavljene dividende	-	-	-	-	(60.980)	(60.980)
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	247.167	4.473	283	1.230	508.178	761.331

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Historija i osnivanje

RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA (u daljem tekstu: Banka) sa sjedištem u ul. Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, Novo Sarajevo, registrovana je za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- 64.19 ostalo novčarsko posredovanje,
- 64.91 finansijski zakup (leasing),
- 64.92 ostalo kreditno posredovanje,
- 64.99 ostale finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova, d.n.,
- 66.12 djelatnost posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima,
- 66.19 ostale pomoćne djelatnosti kod finansijskih usluga, osim osiguranja i penzijskih fondova,
- 66.22 djelatnost agenata i posrednika u osiguranju,
- 70.22 savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem.

Banka je matica u Raiffeisen Bank Grupi.

Grupa posluje kroz jedan poslovni i geografski segment, a to je pružanje finansijskih usluga u Bosni i Hercegovini.

U okviru Grupe posluju sljedeća društva, koja su povezana po osnovu zajedničkog vlasništva i Uprave:

Naziv društva	Datum izvještavanja	Djelatnost	% učešća u kapitalu i glasanju
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	31. decembar	Finansijski i operativni najam	100
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	31. decembar	Zastupnik u osiguranju vozila	100
Raiffeisen Invest d.d.	31. decembar	Upravljanje investicionim fondovima	100
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	31. decembar	Usluge posredovanja u poslovanju sa hartijama od vrijednosti	100

Registrovano sjedište Banke i Grupe je u ulici Zmaja od Bosne bb, Sarajevo, izuzev Raiffeisen Capital a.d. čije je sjedište u Banja Luci, u ulici Vase Pelagića br. 2. Na dan 31. decembar 2024. godine, Grupa je imala 1.419 zaposlenih (31. decembar 2023: 1.449 zaposlenih).

Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju

Tokom 2024. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora matice Grupe bili su:

Nadzorni odbor matice Grupe:

Peter Jacenko	Predsjednik
Markus Kirchmair	Zamjenik Predsjednika
Markus Plank	Član do 15. januara 2024. godine
Matthias Dekan	Član od 16. januara 2024. godine
Elisabeth Geyer - Schall	Član
Gerda Lottersberger-Roschitz	Član
Zinka Grbo	Član
Jasmina Selimović	Član do 21. februara 2024.godine
Amila Pilav-Velić	Član od 15. juna 2024.god

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Tokom 2024. godine i na dan ovog izvještaja članovi Odbora za reviziju matice Grupe bili su:

Odbor za reviziju matice Grupe:

Alda Shehu	Predsjednica
Biljana Ekinović	Član
Meliha Bašić	Član

Tokom ovog izvještaja i na dan 31. decembra 2024. godine Uprava matice Grupe se sastoji od direktora i izvršnih direktora. Sljedeće osobe su izvršavale pomenute funkcije tokom godine i na dan ovog izvještaja:

Uprava matice Grupe:

Rainer Schnabl	Predsjednik
Edin Hrnjica	Član
Andreea Achim	Član do 31. januara 2024. godine
Amna Gabela	VD Član od 01. februara 2024. godine do 31. marta 2024. godine odnosno do imenovanja novog člana Uprave nadležnog za rizike
Lars Frankemölle	Član od 01. aprila 2024. godine
Mirha Krivdić	Član
Kreshnik Halili	Član

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izvještajni okvir

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBIH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBIH, Zakonu o bankama FBIH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBIH propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama FBIH propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji FBIH, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija je usvojila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2021. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „*Finansijski instrumenti*“ („MSFI 9“). Odluka ima utjecaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Glavne razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (odnosno prevashodno zahtjeva Odluke) te zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po MSFI objašnjene su u nastavku.

Banka je u skladu sa odredbama Odluke na dan 31. decembar 2024. godine kreirala ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 40.733 hiljada KM u odnosu na iznos dobijene izračunom koji je rezultat internog modela Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka, usklađen sa zahtjevima MSFI 9, sa detaljima kako slijedi:

- Primjenom Člana 23. Odluke kojim je propisana primjena minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve izloženosti raspoređene u nivou kreditnog rizika 1 – obračunata razlika u iznosu od 14.723 hiljada KM,
- Primjenom Člana 24. Odluke kojim je propisana primjena minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve kreditne izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 – obračunata razlika u iznosu od 13.585 hiljade KM,
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) – obračunata razlika u iznosu od 7.165 hiljada KM.
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja – razlika u iznosu od 5.260 hiljada KM.

Tabela u nastavku prikazuje efekte prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u FBIH i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja:

2. OSNOVA PRIPREME (NASTAVAK)

2.1. Izvještajni okvir (nastavak)

	1. januar 2023.	31. decembar 2023.	31. decembar 2024.
Imovina	(29.398)	(31.178)	(34.113)
Obaveze	5.146	5.413	6.620
Kapital	(34.544)	(36.591)	(40.733)

Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, u ovim finansijskim izvještajima pozivamo se na relevantne MSFI-jeve pri opisivanju računovodstvenih politika Grupe.

Ovi konsolidovani finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Grupe na dan 12. maja 2025. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Konsolidovani finansijski izvještaji pripremljeni su na temelju historijskog troška, osim za finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda, kako je objašnjeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Historijski trošak općenito se temelji na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja, bez obzira na to je li ta cijena direktno vidljiva ili procijenjena korištenjem druge tehnike vrednovanja. Prilikom procjene fer vrijednosti imovine ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike imovine ili obaveze ako bi učesnici na tržištu te karakteristike uzeli u obzir pri određivanju cijene imovine ili obaveze na datum mjerenja. Fer vrijednost za potrebe mjerenja i/ili objavljivanja u ovim konsolidovanim finansijskim izvještajima utvrđuje se na takvoj osnovi.

Glavne usvojene računovodstvene politike navedene su u nastavku.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Konsolidovani finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (000 KM) u hiljadama, koja je i funkcionalna valuta. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave Grupe donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utječu i na njih. Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u domenu korištenih procjena i prosudbi u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Napomeni 4.

2. OSNOVA PRIPREME (NASTAVAK)

2.5. Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine finansijski izvještaji Banke i njenih zavisnih društva, te udjeli Banke u pridruženim društvima. Kontrola je ostvarena ako Grupa ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama nekog subjekta na način da ostvari koristi od njegovih aktivnosti.

Rezultati podružnica koje su stečene ili otuđene tokom godine uključuju se u konsolidovani bilans uspjeha od datuma sticanja, odnosno do stvarnog datuma otuđenja ukoliko je primjenjivo.

Po potrebi su obavljena usklađenja u finansijskim izvještajima podružnica kako bi se njihove računovodstvene politike uskladile s onima koje koriste drugi članovi Grupe.

Sve transakcije unutar Grupe, kao i sva stanja, prihodi i rashodi eliminirani su prilikom konsolidacije.

Manjinski udjeli u stečenom subjektu početno se iskazuju u visini manjinskih udjela u neto fer vrijednosti priznate imovine, priznatih obaveza i nepredviđenih obaveza.

Transakcije koje se eliminiraju prilikom konsolidacije

Unutargrupna stanja i transakcije, te nerealizirani prihodi i rashodi (s izuzetkom dobitaka ili gubitaka po osnovi kursnih razlika), koji proizlaze iz unutargrupnih transakcija, eliminiraju se prilikom sastavljanja konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani gubici se eliminiraju na isti način kao i nerealizirani dobici, ali samo pod uslovom da nema dokaza o umanjenju vrijednosti.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izuzev prethodno opisanih promjena u Napomeni 2.5, računovodstvene politike Grupe opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Grupa vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Grupa primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

31. decembar 2024.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,87268
31. decembar 2023.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,76998

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina, Grupa procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

"Amortizovani trošak" je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospelja, i, za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjeno vrijednosti).

"Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine" je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine. Izračun prihoda od kamata ne vraća se na bruto osnovu, čak i ako se kreditni rizik imovine poboljša.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane isplate i uplate kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine ili finansijske obveze (ili, gdje je to prikladno, kraćeg razdoblja) na knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope Grupa procijenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

U izračun efektivne kamatne stope uključuju troškove transakcije, naknada i poena koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju inkrementalne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obveze.

Prihodi i rashodi od kamata po ostaloj finansijskoj imovini i finansijskim obavezama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha iskazuju se u neto dobiti ili gubitku od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Grupa pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama.

Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Grupa utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Grupa priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.3. Prihodi i rashodi od naknada (nastavak)

Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Grupae može biti djelimično u okviru MSFI 9 i djelomično u okviru MSFI 15. Ako je to slučaj, Grupa prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru MSFI 9, a na ostatak primjenjuje MSFI 15.

3.4. Neto dobit od trgovanja

“Neto dobit od trgovanja” obuhvata dobitke umanjene za gubitke koji se odnose na imovinu i obaveze koje se drže radi trgovanja i uključuje sve promjene fer vrijednosti, kamate i kursne razlike.

3.5. Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha odnosi se na derivative koji nisu namjenjeni trgovanju i koji se drže radi upravljanja rizicima koji nisu dio kvalifikovanih odnosa zaštite, finansijska imovina i obaveze mjere se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nabrojano uključuje promjene u fer vrijednosti, kamate, dividende i kursne razlike.

3.6. Prihod od dividendi

Prihod od dividende se priznaje u bilansu uspjeha kada je utvrđeno pravo na primanje dividende i ako se iznos dividende može pouzdano izmjeriti.

3.7. Najmovi

Na početku ugovora, Grupa ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako se njime prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Grupa koristi definiciju najma prema MSFI 16 „Najmovi“.

i) Najmovi gdje je Grupa najmoprimac

Grupa priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja, inicijalno se mjeri po trošku, koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanje imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi ugovora o najmu.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjenja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo, ili usklađeno za određeno ponovno mjerenje obaveza po najmu.

Obaveza za najam, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stopa ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Grupa primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja od 2% kao diskontnu stopu.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.7. Najmovi (nastavak)

Grupa određuje inkrementalnu stopu zaduženja pribavljajući podatke o kamatnim stopama od raznih eksternih izvora finansiranja i pravi određene usklade kako bi se reflektirali uvjeti najмова i tipovi imovine koja je predmet najma.

Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma obuhvataju sljedeća plaćanja:

- fiksna plaćanja uključujući u suštini fiksna plaćanja, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom; promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma;
- iznose koji se očekuju da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti;
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju, i kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza po najmu mjeri se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamate. Preispituje se kad dođe do promjene budućih plaćanja najma koja proizlaze iz promjene indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni Grupe za iznos za koji se očekuje da će biti plativ za garantovani ostatak vrijednost, u slučaju da Grupa promijeni svoju procjenu da li će se iskoristiti opciju kupovine, produženja ili ukidanja ili ako postoji revidirana fiksna najamnina u osnovi.

Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, vrši se odgovarajuće usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se nastala razlika evidentira kroz bilans uspjeha u slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovina s pravom korištenja svedena na nulu.

Grupa iskazuje imovinu s pravom korištenja, te obavezu po najmu kao posebne pozicija u izvještaju o finansijskoj poziciji.

i) Najmovi gdje je Grupa najmoprimac

Grupa ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze za imovinu male vrijednosti (granična vrijednost imovine je 5.000 EUR) i kratkoročne najmove.

U izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prikazuje se rashod od kamata na obavezu po osnovu najma odvojeno od amortizacije date imovine s pravom korištenja. Rashod od kamate na obavezu po osnovu najma predstavlja komponentu finansijskih troškova.

ii) Najmovi gdje je Grupa najmodavac

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se kao prihod primjenom linearne metode u bilansu uspjeha kroz vijek trajanja ugovora o najmu, te se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju u slučaju vremenskog ne poklapanja stvarnog trenutka plaćanja i iskazivanja troška najma.

3.8. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.8. Oporezivanje (nastavak)

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne.

Tekuća poreska obaveza Grupe izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u konsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3.9. Ulaganja u zavisna društva

Zavisno društvo je subjekt koji je pod kontrolom Grupe. Kontrola se postiže na način da Grupa ima pravo na varijabilne prinose iz svog učešća u zavisnom društvu i da ima mogućnost utjecati na te prinose kroz vlast nad povezanim društvom.

Ulaganja u zavisna društva u ovim konsolidovanim finansijskim izvještajima vrednuju se po trošku stjecanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3.10. Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja

Pridruženo društvo je subjekt, u kojem Grupa ima značajan uticaj, ali koji nije ni zavisno društvo, niti zajedničko ulaganje. Značajan uticaj je moć sudjelovanja u odlukama o finansijskim i poslovnim politikama subjekta koji je predmet ulaganja, ali nije i kontrola, niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Zajedničko ulaganje odnosi se na udjele u zajednički kontrolisanom pravnom licu. Zajednički kontrolisano pravno lice je poduhvat u kojem Grupa ima zajedničku kontrolu, pri čemu Grupa ima pravo na neto imovinu poduhvata umjesto prava na sredstva ili preuzimanja obaveza zajednički kontrolisanog pravnog lica.

Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja su u ovim konsolidovanim finansijskim izvještajima prikazana po trošku sticanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Grupa inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Grupa postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.11.1. Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Prilikom početnog priznavanja Grupa klasifikuje finansijsku imovinu prema sljedećim kategorijama:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod:

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji zadovoljavaju definiciju finansijske obaveze od strane izdavaoca kao što su krediti, obveznice i potraživanja.

Klasifikacija i naknadno mjerenje zavisi od:

- (i) Namjene upravljanja finansijskom imovinom (poslovni model)
- (ii) Ugovorenih karakteristike novčanih tokova („isključivo plaćanje glavnice i kamate“, eng. Solely Payments of Principal and Interest, dalje „SPPI“ test ili „SPPI“)

Bazirano na ovim faktorima, Grupa klasifikuje svoju finansijske imovinu u zavisnosti od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni, kako slijedi:

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku. Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Napomeni 3.11.1 (iv).

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope“.

Dati krediti i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Dati krediti i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju plasmane i date kredite bankama, date kredite i potraživanja od klijenata i sredstva kod Centralne banke.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

- **Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobici ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

- **Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha**

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Grupa ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnog priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Namjena upravljanja finansijskom imovinom (Poslovni model)

Sva finansijska imovina, osim vlasničkih vrijednosnih papira koji spadaju u kategoriju ulaganja u pridružena društva, zajednička ulaganja i zavisna društva, grupisana je u poslovne modele koji označavaju način zajedničkog upravljanja skupinom finansijske imovine kao cjelinom radi ostvarenja određenog poslovnog cilja i definišu način na koji se očekuje da će finansijska imovina generisati novčane tokove.

Poslovni modeli Grupe su:

- Poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova – objedinjava svu finansijsku imovinu koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Poslovni model radi naplate prolazi SPPI test, a u taj model alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - novčana sredstva na transakcijskim računima kod drugih banaka,
 - plasmani kod drugih banaka
 - krediti dati klijentima,
 - ostala potraživanja.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Kreditni rizik je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine – objedinjava finansijsku imovinu koja se drži s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine. U poslovni model radi naplate i prodaje alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - dužnički vrijednosni papiri (prolazi SPPI test),
 - vlasnički vrijednosni papiri (ne prolaze SPPI test),

Rizik likvidnosti je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model unutar kojeg se finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun bilans uspjeha (ne prolazi SPPI test) – objedinjuje svu finansijsku imovinu koja se ne drži u okviru prethodno navedena dva poslovna modela. Finansijskom imovinom u ovom poslovnom modelu upravlja se s ciljem ostvarenja novčanih tokova prodajom imovine i ostvarenjem kratkoročnog profita.

Ugovorene karakteristike novčanih tokova (SPPI)

Test obilježja ugovorenih novčanih tokova s aspekta plaćanja samo glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinu kategoriju mjerenja. SPPI test se provodi s ciljem utvrđivanja da li kamata na nepodmirenu glavicu odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike posudbe, troškove kreditiranja i profitnu maržu.

SPPI test se provodi:

- za svu finansijsku imovinu, alociranu u poslovni model čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine, a na datum njenog inicijalnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima u kojima je izvorna imovina značajno modificirana i zbog toga ponovno priznata kao nova imovina,
- kod uvođenja novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranih uslova kreditiranja u odnosu na potrebu kasnijeg praćenja vrijednosti eventualne finansijske imovine koja bi proizašla iz istih.

Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca; odnosno to su instrumenti koji ne sadrže ugovornu obavezu plaćanja, a sadrže dokaze o preostalom učešću u neto imovini izdavaoca. Primjer kapitalnih ulaganja podrazumijeva osnovne obične dionice.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Vlasnički instrumenti (nastavak)

Grupa naknadno mjeri sva kapitalna ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju kada je Uprava Grupe izabrala, po inicijalnom priznavanju da neopozivo odredi kapitalno ulaganje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Politika Grupe je da odredi kapitalna ulaganja kao fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kada se ta ulaganja drže za druge namjene, a ne za generisanje povrata na investicije. Kada se koristi ovaj izbor, dobiti i gubici po osnovu fer vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i naknadno se ne reklasifikuju u bilans uspjeha, uključujući i otuđenja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti) se ne izvještavaju odvojeno od drugih promjena u fer vrijednosti. Dividende, kada predstavljaju povrat na takve investicije, i dalje se ne priznaju u dobiti ili gubitku kao ostali prihod kada se utvrdi pravo Grupe na primanje plaćanja.

Dobici i gubici na kapitalne investicije po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su uključeni u neto prihod od trgovanja u bilansu uspjeha.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljena naknada (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu usjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika,
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iii) Modifikacija finansijske imovine (nastavak)

Ukoliko je modifikacija značajna, Grupa prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Grupa također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Grupa prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine).

Ukoliko se modifikacija odvija zbog finansijskih poteškoća dužnika, dobit ili gubitak se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja. U ostalim slučajevima, prikazuje se kao prihod od kamata izračunat korištenjem metode efektivne kamatne stope.

(iv) Umanjenje vrijednosti

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 ističe model „tri nivoa kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata).

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 zahtijeva da se procjene očekivani gubici na nivou gubitaka koji se očekuju u narednih 12 mjeseci (nivo kreditnog rizika 1) od početnog unosa finansijskog instrumenta. Vremenski period za izračun očekivanog gubitka postaje čitav preostali vijek trajanja sredstva koje je predmet procjene, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio „značajno“ pogoršanje u odnosu na početno mjerenje (nivo kreditnog rizika 2) ili u slučaju da je sredstvo djelimično ili u potpunosti nekvalitetno (nivo kreditnog rizika 3). Preciznije, odredbe MSFI 9 za umanjenje vrijednosti uključuju:

- raspodjelu kvalitetne finansijske imovine na raznim nivoima kreditnog rizika ("staging"), koja odgovara ispravkama vrijednosti zasnovanim na očekivanim gubicima tokom narednih 12 mjeseci (takozvani "nivo kreditnog rizika 1") ili vijeku trajanja za cijelo preostalo trajanje instrumenta (takozvani "nivo kreditnog rizika 2"), kod postojanja značajnog porasta kreditnog rizika;
- raspodjelu djelimično ili u potpunosti nekvalitetne finansijske imovine u tzv. "nivo kreditnog rizika 3", uvijek uz ispravke vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom cijelog trajanja instrumenta;
- uključivanje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u izračun, kao i očekivane buduće promjene makroekonomskog scenarija.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Mjerenje ECL-a

Očekivani kreditni gubici prema internom modelu umanjenja vrijednosti se mjere kako slijedi:

- *finansijska imovina koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao sadašnja vrijednost nedostajuće gotovine (tj. razlika između novčanih tokova nastalih prema subjektu u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji Grupa očekuje da primi);
- *finansijska imovina koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova;
- *neiskorištene kreditne obaveze*: kao sadašnja vrijednost razlike između ugovorenog novčanog toka nastalog prema Banci ukoliko je obaveza neiskorištena i novčanog toka koji Grupa očekuje da primi; i
- *ugovori o finansijskim garancijama*: očekivane uplate za podmirenje imaoca garancije manje iznos koji Grupa očekuje da će nadoknaditi

Pogledati Napomenu 5.1.3. koja detaljno objašnjava interni model umanjenja vrijednosti.

Grupa mjeri očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Zahtjevi Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti (na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivoe kreditnog rizika). Slijedeći zahtjeve regulatora, Grupa je ažurirala metodologiju umanjenja vrijednosti u skladu sa zahtjevima Odluke, te definisala minimalne kriterije za mjerenje očekivanih gubitaka u skladu sa rasporedom izloženosti u nivoe kreditnih rizika, kako je opisano u nastavku.

1 Nivo kreditnog rizika 1:

Grupa izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 73. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,
- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 73. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Mjerenje ECL-a (nastavak)

- e) ukoliko banka nema adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih historijskih podataka, te nije u mogućnosti da utvrdi vrijednost PD parametra korištenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, banka ne može utvrditi očekivani kreditni gubitak za ostale izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 u iznosu manjem od 1% izloženosti. Ako Grupa u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, Grupa primjenjuje tako utvrđen veći iznos.

2 Nivo kreditnog rizika 2:

Grupa za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Grupe.
- c) ukoliko banka nema adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih historijskih podataka, te nije u mogućnosti da utvrdi vrijednost PD parametra korištenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, banka ne može utvrditi očekivani kreditni gubitak za ostale izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 u iznosu manjem od 8% izloženosti.

3 Nivo kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Nivo 3 ovise od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

- a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

Izuzetno, ukoliko je Grupa poduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja. U slučaju da Grupa ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, dužna je knjigovodstveno evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

U slučaju restrukturiranih izloženosti Grupa će svih 12 mjeseci perioda oporavka zadržati očekivane kreditne gubitke na nivou pokrivenosti koji je bio formiran na datum odobrenja restrukture, a koji ne može biti niži od 15% izloženosti. Za treću i svaku narednu restrukturu ranije restrukturirane izloženosti koja je u trenutku restrukture bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 ili POCI imovine, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti. Za izloženosti koje se odnose na slučajeve kada dužnik nije izvršio svoju obavezu prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivani kreditni gubitak u iznosu od 100% izloženosti.

Ako Grupa u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od iznosa koji proizlaze iz odredbi Odluke, Grupa utvrđuje i knjigovodstveno evidentira te iznose.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Kreditno umanjena finansijska imovina

Na svaki datum izvještavanja, Grupa procjenjuje da li je finansijska imovina koja se vodi po amortizovanom trošku i dužnička finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kreditno umanjena (u daljnjem tekstu "finansijska imovina nivo kreditnog rizika 3"). Finansijska imovina je kreditno umanjena kada dođe do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine.

Dokazi da je finansijska imovina kreditno umanjena uključuju sljedeće dostupne podatke:

- značajne finansijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjavanje obaveza ili neispoštovani rok dospjeća;
- restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe pod uvjetima koje Grupa ne bi drugačije razmatrala;
- postaje vjerovatno da će zajmoprimac ući u stečaj ili drugu finansijsku reorganizaciju; ili nestanak aktivnog tržišta za vrijednosni papir zbog finansijskih poteškoća.

Kredit koji je bio ponovno ugovoren zbog pogoršanja stanja zajmoprimca obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nenaplativosti ugovornih novčanih tokova značajno smanjen i da nema drugih pokazatelja umanjenja.

Prezentacija očekivanih kreditnih gubitaka u izvještaju o finansijskom položaju

Očekivani kreditni gubici se prezentuju u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- *finansijska imovina iskazane po amortizovanom trošku*: kao odbitna stavka od bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine;
- *kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama*: generalno kao rezervisanje;
- *gdje finansijski instrument uključuje i iskorištenu i neiskorištenu komponentu, i Grupa ne može identificirati ECL na iskorištenoj i neiskorištenoj kreditnoj obavezi*: Grupa prezentuje kombinovanu rezervaciju za gubitke za obje komponente. Kombinovani iznos se prezentira kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente. Svaki višak preko knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente se prezentira kao rezervisanje; i
- *finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit*: umanjenje vrijednosti se ne priznaje u izvještaju o finansijskom položaju jer je knjigovodstvena vrijednost te imovine i njihova fer vrijednost. Međutim, umanjenje vrijednosti se objavljuje i priznaje u rezervi za fer vrijednost.

Pogledati i Napomenu 5.1.3.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

POCI imovina - imovina koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti

Finansijskom imovinom koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti smatra se imovina kod koje postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti (koja je u defaultu) u trenutku inicijalnog priznavanja.

Takva imovina može nastati u slučaju da:

- Grupa otkupi imovinu koja ima objektivne dokaze o umanjenju vrijednosti uz značajan diskont ili
- u slučaju značajne modifikacije instrumenta koji se već nalazi u statusu neispunjenja obaveza ili
- u slučaju da sama značajna modifikacija instrumenta predstavlja razlog za ulazak u status neispunjenja obaveza,
- Grupa odobri novi plasman klijentu koji već ima značajni udio portfelja u statusu neispunjavanja obaveza

Grupa ne kupuje plasmane umanjene vrijednosti (tzv. bad debt), stoga POCI imovina predstavlja inicijalno ili zbog značajne modifikacije ponovno priznate instrumente koji su na dan priznavanja u statusu neispunjavanja obaveza (defaultu).

Otpisi

Otpis potraživanja po osnovu kreditnih plasmana vrši se kada su iscrpljeni svi izvori naplate potraživanja, odnosno kada se po kreditnim plasmanima više ne očekuju budući pozitivni i negativni novčani tokovi.

Otpis potraživanja po osnovu kreditnih plasmana predstavlja gubitak. Posljedica otpisa potraživanja po osnovu kreditnih plasmana je njihovo isknjižavanje iz knjigovodstvene evidencije, osim u slučajevima računovodstvenog otpisa, kada Grupa postupa u skladu sa propisima i to odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Kreditni i dužnički vrijednosni papiri se otpisuju (dijelom ili u potpunosti) gdje ne postoji razumno očekivanje povrata finansijske imovine dijelom ili u potpunosti. Ovo je uglavnom slučaj kada Grupa odredi da dužnik nema imovinu, izvore ili prihode koji mogu generirati dovoljne novčane tokove da otplate iznos koji je predmet otpisa. Ovo ocjenjivanje se vrši na nivou pojedinačnog sredstva.

Ponovno sticanje prethodno otpisanih iznosa uključuje se u "gubici od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Finansijska sredstva koja su otpisana i dalje mogu da budu predmet ponovnog sticanja da bi bila u skladu sa procedurama Grupe.

Grupa otpisuje dug ili investiciju u jemstvo duga, dijelom ili u potpunosti, i svaku povezanu isplatu za gubitak od umanjenja vrijednosti kada je kreditni odbor Grupe utvrdio da nisu postojale realne mogućnosti ponovnog sticanja.

Grupa vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Grupa knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelim.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Grupa klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno rasporedi u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Grupa nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze kada samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

Grupa prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modificiranog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza (nastavak)

Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3.11.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Grupa ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu. Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.11.4 Mjerjenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju sredstava ili koja bi se platila za prijenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja na glavnom, ili ako je to nemoguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Grupa ima pristup na taj dan. Fer vrijednost obaveze izražava njen rizik neizvršavanja.

Kada je to moguće, Grupa mjeri fer vrijednost instrumenta preko iskazane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije za sredstva ili obavezu odvijaju dovoljno često i u opsegu dovoljnom za davanje informacija o cijenama na redovnoj osnovi (nivo 1 hijerarhije fer vrijednosti).

Ukoliko ne postoje iskazane cijene na aktivnom tržištu, Grupa onda koristi tehnike procjene koji maksimiziraju korištenje relevantnih dostupnih ulaznih podataka (nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti) i minimiziraju korištenje nedostupnih ulaznih podataka. Odabrana tehnika procjene uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrijednosti finansijskog instrumenta prilikom početnog priznavanja je uobičajeno cijena transakcije - fer vrijednost date ili primljene naknade. Ukoliko Grupa odredi da se fer vrijednost prilikom početnog priznavanja razlikuje od cijene transakcije te da fer vrijednost nije potkrijepljena ni kotiranom cijenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu niti na osnovu tehnike procjene koja koristi samo dostupne tržišne podatke, onda se finansijski instrument inicijalno priznaje po fer vrijednosti prilagođenoj kako bi se odgodile razlike između fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja i cijene transakcije. Naknadno se te razlike priznaju u dobit ili gubitak na odgovarajućoj bazi tokom vijeka instrumenta ali ne kasnije od momenta kada je procjena u potpunosti potkrijepljena dostupnim tržišnim podacima ili kada je transakcija zatvorena.

Ukoliko sredstva ili obaveze za koje se određuje fer vrijednost imaju ponuđenu cijenu i traženu cijenu, Grupa mjeri sredstva i duge pozicije po ponuđenoj cijeni, a obaveze i kratke pozicije po traženoj cijeni. Portfoliji finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji su izloženi tržišnom riziku i kreditnom riziku kojim upravlja Grupa na bazi neto izloženosti bilo tržišnom ili kreditnom riziku se mjere na bazi cijene koja bi bila određena za prodaju neto duge pozicije (ili plaćena za prijenos neto kratke pozicije) za određenu izloženost riziku. Ove prilagodbe nivoa portfolia su dodijeljene individualnim sredstvima i obavezama na bazi relativnih prilagodbi rizika za svaki pojedinačni instrumenat u portfoliju.

Fer vrijednost sredstava po viđenju nije manja od iznosa koji se plaća po viđenju. Grupa priznaje transfere između nivoa hijerarhije fer vrijednosti u izvještajnom periodu u kojem se desila promjena.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerjenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Klasifikacija sredstava i obaveza je predstavljena na sljedeći način:

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2024
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.499.512	-	-	-	-	-	-	-	1.499.512
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	12.977	-	-	-	-	-	-	12.977
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	544	-	-	-	-	-	544
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	4.073.256	-	-	-	-	-	-	-	4.073.256
Unaprijed plaćeni porez na dobit	-	-	-	-	-	-	110	-	110
Odgodena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	9.090	-	9.090
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	149.420	-	149.420
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	39.489	-	39.489
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-	612	-	612
Ostala imovina i potraživanja	-	-	-	-	-	-	9.524	-	9.524
UKUPNO IMOVINA	5.572.768	12.977	544	-	-	-	208.245	-	5.794.534

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2024.
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	4.969.805	-	-	-	-	-	-	-	4.969.805
Obaveze za porez na dobit	-	-	-	-	-	-	863	-	863
Odgođene porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	2.317	-	2.317
Rezervisanja	-	-	-	-	-	-	36.651	-	36.651
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	23.567	-	23.567
UKUPNO OBAVEZE	4.969.805	-	-	-	-	-	63.398	-	5.033.203

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2024.
Dionički kapital	-	-	-	-	-	-	-	247.167	247.167
Dionička premija	-	-	-	-	-	-	-	4.473	4.473
Rezerve	-	-	-	-	-	-	-	1.230	1.230
Revalorizacione rezerve	-	-	-	-	-	-	-	283	283
Dobit	-	-	-	-	-	-	-	508.178	508.178
UKUPNO KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	761.331	761.331

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2023
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.181.110	-	-	-	-	-	-	-	1.181.110
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	16.341	-	-	-	-	-	-	16.341
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	538	-	-	-	-	-	538
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	3.915.364	-	-	-	-	-	-	-	3.915.364
Unaprijed plaćeni porez na dobit	-	-	-	-	-	-	163	-	163
Odgođena porezna imovina	-	-	-	-	-	-	10.240	-	10.240
Materijalna imovina	-	-	-	-	-	-	142.350	-	142.350
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	-	33.085	-	33.085
Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-	850	-	850
Ostala imovina i potraživanja	-	-	-	-	-	-	6.674	-	6.674
UKUPNO IMOVINA	5.096.474	16.341	538	-	-	-	193.361	-	5.306.715

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2023.
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	-	-	-	4.559.561	-	-	-	-	4.559.561
Obaveze za porez na dobit	-	-	-	-	-	-	1.565	-	1.565
Odgodjene porezne obaveze	-	-	-	-	-	-	2.003	-	2.003
Rezervisanja	-	-	-	-	-	-	36.568	-	36.568
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	24.526	-	24.526
UKUPNO OBAVEZE	-	-	-	4.559.561	-	-	64.662	-	4.624.223

	Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtPL	Finansijska imovina koja se vrednuje po FVtOCI	Finansijske obaveze koje se vrednuje po amortizovanom trošku	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtPL	Finansijske obaveze koje se vrednuje po FVtOCI	Nefinansijska sredstva i obaveze	Kapital	Ukupno na 31.12.2023.
Dionički kapital	-	-	-	-	-	-	-	247.167	247.167
Dionička premija	-	-	-	-	-	-	-	4.473	4.473
Rezerve	-	-	-	-	-	-	-	1.230	1.230
Revalorizacione rezerve	-	-	-	-	-	-	-	277	277
Dobit	-	-	-	-	-	-	-	429.345	429.345
UKUPNO KAPITAL	-	-	-	-	-	-	-	682.492	682.492

3. MATERIALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Plasmani kod banaka i obavezna rezerva kod Centralne banke

Plasmani kod banaka oročeni na period preko 3 mjeseca i obavezna rezerva kod Centralne banke kasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procjenjeni nadoknadiivi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Napomenu 3.11.1), inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope
- kredite i potraživanja raspoređene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koji se mjere po fer vrijednosti sa promjenama u fer vrijednosti koji se priznaju u bilansu uspjeha.

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

“Finansijska imovina po amortizovanom trošku” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po amortizovanom trošku

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- vlasničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Grupa je odlučila priznavati kroz sveobuhvatnu dobit promjene fer vrijednosti za određena ulaganja u vrijednosne papire koji se ne drže radi trgovanja. Izbor se vrši na bazi svakog pojedinačnog instrumenta pri početnom priznavanju i neopoziv je.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Gubici i dobici vlasničkih instrumenata se nikad ne reklasifikuju kroz bilansu uspjeha i umanjenje se ne priznaje kroz bilansu uspjeha. Dividenda se priznaje kroz bilans uspjeha osim ako jasno ne predstavlja povrat dijela troška investiranja, u kom se slučaju priznaje kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Kumulativni dobici i gubici priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se transferišu u zadržanu dobit u slučaju prodaje ulaganja.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu.

“Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.12. Nekretnine i oprema

Priznavanje i mjerenja

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Grupu i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi:

Procijenjene stope amortizacije tokom 2023. i 2024. bile su kako slijedi:

Građevine	2%
Vozila	14,28%
Uredska oprema	10% - 50%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine:

Procijenjene stope amortizacije bile su kako slijedi:

Ulaganja u tuđe nekretnine	20 %
Ostala nematerijalna imovina	16,6 %- 33,3 %

3.14. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

Građevine	2 %
-----------	-----

3.15. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Grupa preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjnjem.

Nadoknadiva vrijednost je njegova fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao reshod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.16. Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Grupa ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odlivi resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

3. MATERIJALNO ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Rezervisanja za obaveze i troškove (nastavak)

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Grupe smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3.17. Naknade zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Grupa plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u korist penzijskog i zdravstvenog fonda Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Nadalje, topli obrok, prijevoz sa i na posao i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o bilansu uspjeha i ostale sveobuhvatne dobiti u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine za odlazak u penziju

Grupa pravi rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u skladu sa aktuarskim izvještajem. Radnicima kod penzionisanja se isplaćuje otpremnina u iznosu od 6 prosječnih mjesečnih plata radnika ili 6 prosječnih plata prema posljednjem objavljenom izvještaju na nivou Federacije Bosne i Hercegovine/ Republike Srpske/ Brčko distrikt (prema mjestu rada radnika), u zavisnosti šta je za radnika povoljnije.

Grupa knjiži troškove otpremnina za odlazak u penziju u periodu u kojem su otpremnine zarađene.

3.18. Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Zadržana dobit

Dobit za godinu nakon raspodjele vlasnicima raspoređuje se u zadržanu dobit.

Rezerve za fer vrijednost

Rezerve iz fer vrijednosti uključuju promjene u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (od 1. januara finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit).

Dividende

Dividende na redovne dionice priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane dioničara Grupe.

3.19. Zarada po dionici

Grupa objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici (eng. "EPS").

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Grupe ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Grupa nema povlaštene dionice.

3. MATERIJALNOZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.20. Usvajanje novih i revidiranih standardau

3.20.1 Početna primjena novih izmjena i dopuna postojećih standarda koji su na snazi u tekućem izvještajnom periodu

Sljedeće izmjene postojećih standarda koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), a koji su objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih djelatnika Federacije Bosne i Hercegovine, stupaju na snagu za tekući izvještajni period:

Standard	Naziv
Izmjene MSFI-ja 16	Obaveza po najmu u transakcijama prodaje s povratnim najmom - izdato u septembru 2022.
Izmjene MRS-a 1	Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili dugoročnih i dugoročnih obaveza s ugovornim uvjetima – originalno izdato u januaru 2020, izmijenjeno u julu 2020. i oktobru 2022.
Izmjene i dopune MRS-a 7 i MSFI-ja 7	Aranžmani za finansiranje dobavljača - objavljeno u maju 2023.

Usvajanje ovih novih standarda, izmjene postojećih standarda i tumačenje nisu doveli do značajnih promjena u konsolidovanim finansijskim izvještajima Grupe.

3.20.2 Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su objavljeni, a nisu još usvojeni

Na dan odobrenja ovih finansijskih izvještaja bili su objavljeni sljedeći novi standardi i izmjene postojećih standarda, ali još nisu stupili na snagu

Standard	Naziv	Datum stupanja na snagu
Izmjene MRS-a 21	Nemogućnosti razmjene – objavljeno u augustu 2023.	1. januara 2025.
MSFI 18	Prezentacija i Objave u finansijskim izvještajima (objavljen u aprilu 2024.)	1. januara 2027.
MSFI 19	Zavisna društva bez javne odgovornosti: Objave (objavljen u maju 2024.)	1. januara 2027.
Izmjene i dopune MSFI-ja 10 i MRS 28	Izmjene vezano za prodaju ili unos u imovini između investitora i pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata – objavljeno u septembru 2014.	Odgođeno na neodređeno vrijeme

Grupa je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Grupa smatra da usvajanje prethodno navedenih standarda neće dovesti do značajnih promjena u finansijskim izvještajima Grupa u budućim periodima.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Grupa u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolia Grupe, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Grupa kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Grupe kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u slijedećim napomenama.

- Napomena 3.11.1. (i): klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Napomena 5.1.3. (i): uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembra 2023. godine sadržane su u slijedećim napomenama.

- Napomena 5.1.3.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Napomena 3.11.4: utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim nevidljivim inputima
- Napomena 3.11.1. (iv): umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (NASTAVAK)

Kamatno inducirani rizik

U skladu sa članom 7. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Grupa je dužna da procjenjuje dužnikovu izloženost kamatno induciranom kreditnom riziku po osnovu potraživanja ugovorenih sa promjenljivom kamatnom stopom. Pri tome Grupa procjenjuje kreditni rizik sa aspekta moguće promjene finansijskog položaja dužnika zbog promjene kamatne stope, odnosno procjenjuje sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu sa ugovorenim uslovima. Značajne prosudbe i procjene koje se odnose na umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke posebno su složene u trenutnom neizvjesnom okruženju izazvano negativnim makroekonomskim kretanjima, geopolitičkom situacijom, rastom cijena energenata i inflacijom te promjenama na tržištu novca.

Tokom 2024. godine inflacija u BiH bilježi usporeni trend kroz gotovo sve mjesece, a prvenstveno zbog pada cijena energije. Međutim, Grupa i dalje provodi pojačan monitoring i stavlja naglasak na upravljanje kamatno induciranim kreditnim rizikom. Upravljanje kamatno induciranim kreditnim rizikom je detaljnije opisano u Napomeni 5.1.1. Analiza kreditnog kvaliteta.

Porezi

Grupa priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za bankarstvo FBiH je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Grupe i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Sudski sporovi

Matica Grupe provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Sektor pravnih poslova matice i Sektor Računovodstvo, porezi i finansijsko izvještavanje, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava matice Grupe.

Kao što je navedeno u Napomeni 30, Grupa je rezervisala 12.000 hiljada KM (31. decembar 2023: 12.553 hiljadu KM), iznos koji Uprava Grupe smatra dostatnim. S obzirom da se procjena radi za svaki pojedinačni slučaj, nije praktično procijeniti finansijski učinak promjena u pretpostavkama na temelju kojih Uprava Grupe procjenjuje potrebu za rezervacijama na datum izvještavanja.

Rezervacije za otpremnine

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine, Grupa diskontira očekivane buduće novčane tokove koji proizlaze iz navedenih obaveza, primjenom diskontnih stopa koje, prema aktuarskom izvještaju, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Uslijed svojih aktivnosti Grupa izložena različitim vrstama finansijskih rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti, tržišnom riziku, kamatnom riziku u bankarskoj knjizi i potkategorijama strateških i poslovnih finansijskih rizika.

Grupa je uspostavila integrisani sistem upravljanja rizikom što uključuje analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje određenim stepenom rizika ili kombinacijom rizika. Prihvatanje rizika predstavlja bit finansijskog poslovanja Grupe, a operativni rizik predstavlja neizbježnu posljedicu poslovanja. Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim i nefinansijskim rizicima kojima je Grupa izložena.

Upravljanje rizicima je sastavni dio sistema internog upravljanja. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kontrolnih funkcija Raiffeisen bank dd Bosna i Hercegovina regulirani su osnovni principi organizacije i organizacione strukture Banke, osnove opisa poslova i glavne odgovornosti i djelokrug rada organizacionih jedinica i organizacionih dijelova Banke što uključuje i nadležnosti za upravljanje rizicima.

Kontroling rizika, kao kontrolna funkcija, obezbjeđuje integralni okvir za kontrolu i nadgledanje za sve vrste rizika.

Njegov glavni cilj je da koordinira implementaciju instrumenata, metoda, parametara i standarda, da mjeri i nadgleda rizik u cilju izbjegavanja prijeteci situacija i da poboljša stopu rizika/ povrat u okviru limita rizika. Predmetno obuhvaća:

- a) Definisanje metodologija i parametara za mjerenje rizika (usko sa funkcijama upravljanja rizicima)
- b) Implementacija mjerenja rizika i kontrole rizika
- c) Provođenje scenario analiza i stres testa u cilju da se ispita uticaj ekstremne i jake krize na poziciju banke
- d) Izvještavanje o rizicima na agregiranom nivou

Odjeljenje Kontrolinga rizika nezavisno kontroliše efikasnost procesa upravljanja rizicima koji treba da obuhvati redovno i pravovremeno identifikovanje, mjerenje, procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i kontrolu rizika uključujući i izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Kontroling rizika informiše Odbor za reviziju, Odbor za rizike i Nadzorni odbor banke uz informisanje Uprave banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih kontrola.

5.1 Kreditni rizik

Kontrola ograničavanja rizika i procedure ublažavanja

Grupa je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da u potpunosti isplati iznose po dospijeću. Grupa strukturira nivo kreditnog rizika koji preuzima postavljanjem limita na iznos rizika koji je prihvaćen u odnosu na jednog zajmoprimca ili grupu najmoprimaca, kao i na segmente industrije. Takvi rizici se redovno prate i podliježu godišnjoj ili češćoj reviziji.

Izloženosti kreditnom riziku se upravlja redovnom analizom sposobnosti zajmoprimaca i potencijalnih najmoprimaca da ispune obaveze plaćanja kamata i otplate glavnice te promjenom kreditnih limita gdje je to prikladno. Izloženosti kreditnom riziku se takođe djelimično upravlja preko pribavljanja kolateralala i korporativnih i ličnih garancija.

Aktivnosti Grupe mogu dovesti do rizika u trenutku namire transakcija i trgovanja. „Rizik poravnjanja“ je rizik gubitka uslijed neispunjavanja obaveza subjekta da isporuči gotovinu, hartije od vrijednosti ili drugu imovinu kako je ugovoreno.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta

Kontrola ograničavanja rizika i procedure ublažavanja (nastavak)

Za određene vrste transakcija, Grupa ublažava ovaj rizik obavljanjem poravnanja preko posrednika za poravnanje/izmirenje kako bi se osiguralo da se trgovina izmiruje samo kada su obje strane ispunile svoje ugovorne obaveze obračuna. Limiti poravnanja su dio procesa odobravanja kredita i praćenja limita. Prihvatanje rizika poravnanja za poslove slobodnog poravnanja zahtijeva odobrenje specifično za transakcije ili specifično za drugu stranu od odjela upravljanja rizikom unutar Grupe.

Nadzorni odbor Grupe donosi odluku o sastavu i ovlaštenjima Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite. Kreditni odbor, u okviru svojih ovlaštenja, može delegirati kreditna ovlaštenja na niže nivoe odlučivanja i imenovati nosioce kreditnih ovlasti za donošenje odluka. Ovlaštenja i procedura rada Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite su definisana Pravilnikom o radu tih tijela.

Vanbilansni kreditni instrumenti

Primarna svrha ovih instrumenata je da osiguraju da su sredstva dostupna klijentu prema potrebi. Garancije i akreditivi nose isti rizik kao i zajmovi i osigurani su sa sličnim kolateralima kao i krediti.

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti

Maksimalna izloženost kreditnom riziku stavki izvještaja o finansijskom položaju prikazana je kako slijedi:

	Napomene	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)	19	1.200.640	860.128
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	20	12.977	16.341
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	22.1	475.635	437.791
Depoziti kod banaka	22.2	-	205.002
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	22.3	3.054.454	2.890.855
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	22.4	513.272	341.474
Ostala finansijska imovina	22.4	29.895	40.242
		5.286.873	4.791.833
Maksimalna izloženost kreditnom riziku vanbilansnih stavki prikazana je kako slijedi:			
	Napomene	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Neopozive obaveze za davanje kredita	30	758.481	788.231
Ostale stavke vanbilansne izloženosti	30	395.205	383.707
		1.153.686	1.171.938

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

Slijedeća tabela pokazuje i informacije o kreditnoj kvaliteti finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

Objašnjenje termina „Nivo kreditnog rizika 1“, „Nivo kreditnog rizika 2“ i „Nivo kreditnog rizika 3“ je uključen u Napomeni 3.11.1.

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	435.408	-	-	-	435.408
Dobar	52.812	-	-	-	52.812
Zadovoljavajući	638.136	-	-	-	638.136
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	75.984	-	-	-	75.984
Ukupno bruto	1.202.340	-	-	-	1.202.340
Manje: umanj enje vrijednosti	(1.700)	-	-	-	(1.700)
Neto vrijednost	1.200.640	-	-	-	1.200.640

	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	333.985	25.387	-	-	359.372
Dobar	35.289	-	-	-	35.289
Zadovoljavajući	467.857	-	-	-	467.857
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	837.131	25.387	-	-	862.518
Manje: umanj enje vrijednosti	(1.121)	(1.269)	-	-	(2.390)
Neto vrijednost	836.010	24.118	-	-	860.128

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti		
Odličan	-	-
Veoma dobar	10	15
Dobar	4.257	6.276
Zadovoljavajući	7.407	8.569
Podstandardni	1.325	1.496
Gubitak	327	334
Neocijenjeni	-	-
Ukupno bruto	13.326	16.690
 Manje: umanjenje vrijednosti	 (349)	 (349)
 Ukupno	 12.977	 16.341

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	476.111	-	-	-	476.111
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	476.111	-	-	-	476.111
Manje: umanj enje vrijednosti	(476)	-	-	-	(476)
Neto vrijednost	475.635	-	-	-	475.635

	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	38	-	-	-	38
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	438.191	-	-	-	438.191
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	438.229	-	-	-	438.229
Manje: umanj enje vrijednosti	(438)	-	-	-	(438)
Neto vrijednost	437.791	-	-	-	437.791

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Depoziti kod banaka					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	-	-	-	-	-
Manje: umanj enje vrijednosti	-	-	-	-	-
Neto vrijednost	-	-	-	-	-

	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Depoziti kod banaka					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	205.325	-	-	-	205.325
Dobar	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	205.325	-	-	-	205.325
Manje: umanj enje vrijednosti	(323)	-	-	-	(323)
Neto vrijednost	205.002	-	-	-	205.002

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku					
Odličan	9.488	330	-	-	9.818
Veoma dobar	214.731	2.682	-	29	217.442
Dobar	1.611.302	70.155	-	902	1.682.359
Zadovoljavajući	806.431	139.011	-	530	945.972
Podstandardni	31.858	137.044	228	647	169.778
Gubitak	-	-	109.072	6.181	115.253
Neocijenjen	43.525	817	714	-	45.056
Ukupno bruto	2.717.335	350.039	110.015	8.289	3.185.677
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.418)	(23.322)	(86.142)	(4.341)	(131.223)
Neto vrijednost	2.699.917	326.717	23.873	3.948	3.054.454

Grupa je u toku 2024. godine promijenila skalu na osnovu koje se vrši dodjela ocjene kreditne kvalitete finansijske imovine.

	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku*					
Odličan	2.580	-	-	-	2.580
Veoma dobar	155.697	996	-	7	156.700
Dobar	1.447.205	48.796	-	722	1.496.723
Zadovoljavajući	924.773	117.414	-	1.267	1.043.454
Podstandardni	41.147	136.940	391	1.041	179.519
Gubitak	-	-	112.749	9.138	121.887
Neocijenjen	40.822	287	398	-	41.507
Ukupno bruto	2.612.224	304.433	113.538	12.175	3.042.370
Manje: umanjenje vrijednosti	(19.884)	(31.362)	(94.743)	(5.526)	(151.515)
Neto vrijednost	2.592.340	273.071	18.795	6.649	2.890.855

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku					
Odličan	160.802	-	-	-	160.802
Veoma dobar	295.273	-	-	-	295.273
Dobar	20.558	-	-	-	20.558
Zadovoljavajući	37.977	-	-	-	37.977
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	514.610	-	-	-	514.610
Manje: umanj enje vrijednosti	(1.338)	-	-	-	(1.338)
Neto vrijednost	513.272	-	-	-	513.272
	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku					
Odličan	160.215	-	-	-	160.215
Veoma dobar	141.147	-	-	-	141.147
Dobar	31.187	-	-	-	31.187
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	9.797	-	-	-	9.797
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	342.346	-	-	-	342.346
Manje: umanj enje vrijednosti	(872)	-	-	-	(872)
Neto vrijednost	341.474	-	-	-	341.474

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Neopozive obaveze za davanje kredita				
Odličan	11.417	148	-	11.565
Veoma dobar	96.976	826	-	97.802
Dobar	591.420	41.016	810	633.246
Zadovoljavajući	18.760	740	-	19.500
Podstandardni	180	75	-	255
Gubitak	-	-	214	214
Neocijenjeni	1.939	552	-	2.491
Ukupno bruto	720.692	43.357	1.024	765.073
Manje: umanjenje vrijednosti	(3.824)	(2.214)	(554)	(6.592)
Neto vrijednost	716.868	41.143	470	758.481

	31. decembar 2023. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Neopozive obaveze za davanje kredita				
Odličan	32.236	78	-	32.314
Veoma dobar	166.440	1.676	-	168.116
Dobar	430.414	9.513	-	439.927
Zadovoljavajući	137.351	10.434	-	147.785
Podstandardni	1.888	988	-	2.876
Gubitak	-	-	280	280
Neocijenjeni	1.955	307	815	3.077
Ukupno bruto	770.284	22.996	1.095	794.375
Manje: umanjenje vrijednosti	(3.970)	(1.166)	(1.008)	(6.144)
Neto vrijednost	766.314	21.830	87	788.231

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	31. decembar 2024. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Ostale stavke vanbilansne izloženosti				
Odličan	267	39	-	306
Veoma dobar	691	-	-	691
Dobar	359.701	36.644	249	396.594
Zadovoljavajući	1.254	53	-	1.307
Podstandardni	12	-	-	12
Gubitak	-	-	-	-
Neocjenjeni	15	-	-	15
Ukupno bruto	361.940	36.736	249	398.925
Manje: umanjeње vrijednosti	(1.752)	(1.839)	(129)	(3.720)
Neto vrijednost	360.188	34.897	120	395.205
	31. decembar 2023. godine			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Ostale stavke vanbilansne izloženosti				
Odličan	129	-	-	129
Veoma dobar	102.482	602	-	103.084
Dobar	148.569	3.311	-	151.880
Zadovoljavajući	107.834	5.393	-	113.227
Podstandardni	5.685	11.944	-	17.629
Gubitak	-	-	-	-
Neocjenjeni	21	-	1.379	1.400
Ukupno bruto	364.720	21.250	1.379	387.349
Manje: umanjeње vrijednosti	(1.747)	(1.097)	(798)	(3.642)
Neto vrijednost	362.973	20.153	581	383.707

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

5.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i potraživanja od klijenata koji su dospjeli u nivoima kreditnog rizika 1, 2 i 3.

	31. decembar 2024. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost					
Bez kašnjenja	2.671.974	265.692	9.855	4.733	2.952.254
Kašnjenje < 30 dana	44.863	68.233	8.911	851	122.858
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	497	16.114	5.003	314	21.928
Kašnjenje > 90 dana	-	-	86.245	2.391	88.636
Manje: umanjenje vrijednosti	(17.418)	(23.322)	(86.142)	(4.341)	(131.223)
Ukupno	2.699.917	326.717	23.873	3.948	3.054.454

	31. decembar 2023. godine				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost					
Bez kašnjenja	2.557.734	224.598	12.782	4.017	2.799.131
Kašnjenje < 30 dana	54.347	67.230	4.586	564	126.727
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	144	12.604	3.501	294	16.543
Kašnjenje > 90 dana	-	-	92.669	7.300	99.969
Manje: umanjenje vrijednosti	(19.884)	(31.362)	(94.743)	(5.526)	(151.515)
Ukupno	2.592.341	273.070	18.795	6.649	2.890.855

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

Kamatno inducirani kreditni rizik

U skladu sa članom 7. Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, Banka je dužna da procjenjuje dužnikovu izloženost kamatno induciranom kreditnom riziku po osnovu potraživanja ugovorenih sa promjenljivom kamatnom stopom. Pri tome Banka procjenjuje kreditni rizik sa aspekta moguće promjene finansijskog položaja dužnika zbog promjene kamatne stope, odnosno procjenjuje sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu sa ugovorenim uslovima.

Prilikom procjene kreditne sposobnosti klijenta, Banka procjenjuje efekte kamatno induciranog kreditnog rizika po osnovu potraživanja ugovorenih sa promjenljivom kamatnom stopom, pri čemu Banka procjenjuje kreditni rizik, odnosno sposobnost dužnika da u slučaju potencijalne promjene kamatne stope izmiruje obaveze prema Banci u skladu s ugovorenim uslovima.

Banka vrši redovno izvještavanje zainteresovanih strana o uticaju Kamatno induciranog kreditnog rizika i kvalitetu portfolia, a dodatno, u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, Banka je dužna izvještavati na mjesečnoj osnovi Regulatora o primjeni mjera iz navedene odluke, te uticaju na kreditni portfolio kroz predefinisane obrasce. Nakon pune dvije godine borbe sa visokim nivoima inflacije monetarnih vlasti kako u SAD-u tako i u Euro zoni, u 2024. godini konačno je dosegnut prihvatljivi nivo inflacije od 2-2,5% kako u SAD-u tako i u Euro zoni, što je dovelo do zaokreta u vođenju globalne monetarne politike i ulaska u ciklus smanjenja baznih kamatnih stopa centralnih banaka, kako je inflatorni pritisak popustio uz postepeni oporavak ekonomske aktivnosti. U tom kontekstu, FED (Sistem federalnih rezervi SAD-a) je tokom 2024/2023. godine izvršio tri smanjenja referentnih kamatnih stopa u ukupnom obimu od 100 baznih poena (sa 5,5% na nivo od 4,5%), dok je ECB (Evropska centralna banka) slijedila FED kroz četiri smanjenja referentnih kamatnih stopa u ukupnom obimu od 100 baznih poena (4,5% na nivo od 3,5%). Stoga ni u 2024. godini na lokalnom tržištu BiH, nije došlo do značajnih izmjena kamatnih stopa na kredite kako fizičkih tako i pravnih lica, te je prosječan rast kamatnih stopa na nivou BiH tržišta bio svega 129 baznih poena u odnosu na juni 2022. godine kada je započeo ciklus povećanja kamatnih stopa ECB-a te kada su uvedene odluke lokalnih regulatora o preporučenom limitu povećanja kamatnih stopa. Ovakvom blagom rastu prosječnih kamatnih stopa na BiH tržištu uz zadržavanje kvalitete kreditnog portfolio-a kako fizičkih tako i pravnih lica, sa rekornim niskim nivoom NPL-a od 3,5% u 2024. godini na nivou BiH tržišta zasigurno su doprinijele odluke regulatora u BiH (entitetske bankarske agencije) na osnovu kojih je postavljen limit za rast kamatnih stopa do 200 baznih poena u odnosu na 30. juna 2022. godine. Banke su imale diskreciono pravo da imaju veći rast nivoa kamatne stope od postavljenog limita, ali su bile u obavezi da izvrše značajno veći nivo rezervisanja. Drugi razlog zbog kojeg nije došlo do značajnog rasta kamatnih stopa u BiH je činjenica da se lokalno bankarsko tržište prvenstveno oslanja u finansiranju na domaće depozite i nema značajnije izvore finansiranja iz EU (vezane direktno na Euribor), dok se treći razlog ogleda u izraženoj konkurenciji na bankarskom tržištu u smislu da banke koje posluju u BiH moraju biti oprezne sa mogućim povećanjem kamatnih stopa u kontekstu svoje tržišne pozicije.

Planom za primjenu privremenih mjera sa ciljem ublažavanja rizika koji može proisteci iz značajnog rasta kamatnih stopa za kreditne izloženosti Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina definišu se:

- Poređenja postojećeg nivoa kamatnih stopa u odnosu na nivoa kamatnih stopa na referentni datum 30. juni 2022. godine (nove i postojeće izloženosti);

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

Kamatno inducirani kreditni rizik (nastavak)

- Projekcije rasta kamatnih stopa i efekte tog povećanja na kreditni rizik;
- Mjere koje će poduzimati banka za umanjene kreditnog rizika i posljedica za korisnike kredita;
- Postupak komunikacije sa klijentima;
- Način dokumentovanja kreditnih aktivnosti;
- Uticaj mjera na IFRS 9 i očekivane kreditne gubitke;
- Posebne mjere sistema internih kontrola;
- Sistem praćenja i izvještavanja u Banci i izvještavanja Agencije o aktivnostima i mjerama Odluke.

U skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa ("Službene novine Federacije BiH", broj 79/22) i strateškom odlukom Banke, limitiran je rast kamatnih stopa u maksimalnom iznosu od 200 baznih poena u odnosu na referentne stope 30. juna 2022. godine izuzev specifičnih slučajeva koji se odnose se na:

- indicirane kredite,
- kredite odobrene putem tenderske procedure,
- kreditne plasmane kod kojih klijent pristaje na ugovorenu cijenu (veću od 189 bps) a koja na osnovu analize tj. procjene utjecaja ugovorene cijene ne dovodi korisnika finansijske usluge u status eventualne nemogućnosti izmirenja obaveza.

Za sve promjene kamatne stope preko 200 bps u odnosu na referentni datum 30.06.2022. godine, Banka je dužna da obračunava uvećani iznos očekivanih kreditnih gubitaka i to za partije koje su u nivou kreditnog rizika 1 minimalno 2% umjesto 0,5% i za nivo kreditnog rizika 2 minimalno 12% umjesto 5%.

Na izvještajni datum 31. decembar 2024. godine u portfoliju fizičkih lica 53 partije sa ukupnom izloženošću 810 hiljadu KM, bilježe rast kamatne stope preko 200bps, te proizvode ukupni efekat na povećanje ECL-a od 44 hiljada KM (Nivo 2 iznos od 33 hiljada KM, Nivo 1 iznos od 11 hiljada KM) za Retail (PI) segment.

Analiza i monitoring portfolia koji je podložan kamatno induciranom kreditnom riziku se vrši na redovnoj osnovi te se o tome izvještava prema lokalnim zainteresovanim stranama kao i relevantnim RBI jedinicama. Dodatno, u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, Banka je dužna izvještavati na mjesečnoj osnovi Regulatora o primjeni mjera iz navedene odluke, te uticaju na kreditni portfolio. Primjena navedene Odluke ima privremeni karakter i primjenjuje se do 31.12.2025. ili do njenog opoziva od strane Agencije.

5.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja

Tokom godine, Grupa u pozicijama finansijske i nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke koje je stekla uzimanjem u posjed kolaterale koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju nevraćanja duga od strane dužnika. Ovakav proces stjecanja uglavnom se odnosi na nekretnine, opremu, vozila i depozite. Ponovno stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Grupe u trenutku kad se steknu uslovi za njeno sticanje u skladu sa MSFI i lokalnim propisima. Politika Grupe je da proda ovako stečenu imovinu, a tokom vremena posjedovanja ove imovine do trenutka prodaje trećim stranama imovina može biti privremeno u upotrebi za operativne aktivnosti Grupe ili za iznajmljivanje trećim stranama.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja (nastavak)

Politika Grupe u vezi stjecanja kolaterala se nije bitnije promijenila tokom izvještajnog perioda. U toku 2024. godine nije bilo značajnijih izmjena uslova prihvatljivosti kolaterala, niti je bilo značajnih promjena kvalitete kolaterala u odnosu na raniji period. Proces redovne procjene tržišne vrijednosti kolaterala u vremenskim periodima definisanim važećim procedurama kolaterala jse kontinuirano provodi. Takođe, Grupa radi redovnu analizu prodatih kolaterala na godišnjem nivou i u ovisnosti od rezultata ostvarenih prodajnih vrijednosti korektivne faktore (diskontnih stopa) koje primjenjuje na kolaterale usklađuje (povećava ili smanjuje)- u toku 2024. godine nije bilo potrebne za korekcijom korektivnih faktora (diskontnih stopa) za kolaterale

Banka ima uspostavljen proces za sticanje kolaterala kao zaštitni mehanizam sprečavanja prodaje nekrentina koje služe kao obezbjeđenje NPL kredita po izuzetni niskim cijenama na sudskim prodajama (izvršni postupak). Ovaj proces je uspostavljen za oba segmenta SEM NRT & SE Kasna faza i Retail Collection Naplata putem suda.

Strategija se ogleda na način da se na bazi adekvatnih analiza definiše zaštitna cijena imovine (u zavisnosti od potraživanja koje Grupa ima) i ispod koje Grupa ne dozvoljava prodaju imovine. Na ovaj način Grupa štiti svoju poziciju, onemogućavanjem prodaje imovine značajno ispod tržišne cijene u izvršnom postupku.

Tokom godine, Grupa u pozicijama finansijske i nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke stečene imovine tj. kolaterala koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju neizmirivanja obaveza po osnovu duga od strane dužnika. Ovakav proces sticanja se odnosi na nekretnine, a samo u izuzetnim slučajevima na opremu i vozila. Stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Grupe u trenutku kad se steknu uslovi za njeno sticanje u skladu sa relevantnim propisima, te kao takva namjenjena je daljoj prodaji.

Politika Banke u vezi sticanja imovine tokom izvještajnog perioda nije imala promjena.

Stambene hipoteke

Tabele u nastavku pokazuju kreditne izloženosti stambenih kredita stanovništvu u rasponima omjera kredita i vrijednosti kolaterala (LTV). LTV se računa kao odnos bruto iznosa kredita i vrijednosti kolaterala. Vrednovanje kolaterala isključuje bilo kakva usklađenja za sticanje i prodaju kolaterala. Vrijednost kolaterala za stambene kredite se zasniva na tržišnoj vrijednosti kolaterala u trenutku odobrenja, te se tržišna vrijednost provjerava i usklađuje sa tržišnim trendovima minimalno na godišnjem nivou. Za kredite umanjene vrijednosti vrijednost kolaterala se zasniva na najnovijim procjenama tržišne vrijednosti.

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
LTV ratio		
Manje od 50%	96.451	31.653
51–70%	69.247	77.049
71–90%	156.552	169.579
91–100%	13.304	15.006
Više od 100%	22.113	27.104
Ukupno	357.667	320.390

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja (nastavak)

Stambene hipoteke (nastavak)

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Kreditni umanjene vrijednosti		
Manje od 50%	483	-
91%-100	-	4.757
Više od 100%	4.960	-
Ukupno	5.443	4.757

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

i. Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Grupa smatra da je finansijski instrument pretrpio značajno povećanje kreditnog rizika kada je jedan ili više kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija zadovoljen. Kriteriji za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika su definisani zbog pravilne raspodjele izloženosti u "nivo kreditnog rizika 1" ili "nivo kreditnog rizika 2".

Kvantitativni kriterij

Za korporativne klijente, kvantitativni kriteriji procjenjuju da li je rizik od neplaćanja obaveza značajno povećan od početnog priznavanja, preko praga povećanja vjerovatnoće neispunjavanja obaveza od 250% (prag od 250% je vremenski zavisna). Kvantitativni kriteriji postavljaju se pojedinačno na nivou svake partije. Ne provodi se grupisanje izloženosti, tj. mjerenje značajnog povećanja kreditnog rizika na kolektivnoj osnovi.

Kao kvantitativna mjera u slučaju retail klijenata, upoređuje se preostala vjerovatnoća neispunjavanja obaveza na datum izvještavanja s odgovarajućim očekivanim uslovnim PD-om iz izvorne vintage krive (tj. razmatranje PD na početku, uzimajući u obzir da će promatrana rizična partija opstati, tj. u potpunosti će biti otplaćena ili obaveze neće biti izmirene, do datuma izvještavanja). Povećanje kreditnog rizika mjeri se relativnim pristupom i upoređuje s fiksnom vrijednošću praga (eng. "SICR threshold"). Razine pragova izračunavaju se na razini portfolija za sve portfolije koji su uključeni u PD modelima temeljenim na procjeni.

Kvalitativni kriteriji

Elementi koji će biti glavne odrednice koje treba razmotriti u svrhu procjene koraka između različitih nivoa kreditnog rizika su sljedeći:

- Eventualna prisutnost dospelog iznosa koji kasni 30 dana. U slučaju takvog slučaja kreditni rizik takve izloženosti smatra se „značajno povećanim“ i klasifikuje se u nivo kreditnog rizika 2;
- Postojanje "forbearance" mjera;
- Kvalitativne informacije o pogoršanju kreditne kvalitete zbog kojih je klijent uključen na listu praćenja;
- Određeni pokazatelji internog sistema praćenja kreditnog rizika i sistema ranog upozoravanja.

Utvrđivanje postojanja bilo kojeg od gore navedenih odrednica predstavlja uslov za promjenu nivoa kreditnog rizika.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

ii. Nivoi kreditnog rizika (nastavak)

Grupa koristi interne ocjene kreditnog rizika koje odražavaju procjenu vjerovatnoće gubitka/neispunjavanja obaveza pojedinačnih komitenata. Grupa koristi interne modele ocjenjivanja/rangiranja prilagođene različitim kategorijama komitenata. Podaci o dužniku kao i specifične informacije o kreditu prikupljene u vrijeme podnošenja zahtjeva za kredit uključuju se u ovaj rejting model. Osim toga, model omogućuje i uključivanje iskustvene procjene kreditnog službenika u dodjeljivanje konačnog rejtinga za svaku pojedinačnu izloženost. Na takav način, omogućeno je uključivanje relevantnih faktora koji nisu obuhvaćeni kao dio ostalih ulaznih podataka u rejting model. Ocjene kreditnog rizika su definisane tako da se rizik od neplaćanja eksponencijalno povećava kako se ocjena kreditnog rizika povećava.

Slijede dodatna razmatranja za svaku vrstu portfolija koju drži Grupa.

Pravna lica

Za pravna lica, rejting se utvrđuje na razini dužnika. Voditelj poslovnog odnosa uključuje sve ažurirane ili nove podatke i ocjene dužnikove kreditne sposobnosti u predviđeni model na kontinuiranoj osnovi. Također, odgovorni voditelj kreditnog odnosa će svake godine ažurirati informacije o kreditnoj sposobnosti dužnika iz dostupnih izvora kao što su finansijski izvještaji. Time će se odrediti ažurirani PD i pripadajući interni kreditni rejting.

U okviru pravnih lica segmenta Corporate Grupa ima dva rejting modela: Large Corporate Rating Model i Regular Corporate Rating Model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata unutar grupe pravnih lica obuhvata 27 rating ocjena za non-default klijente i 1 ocjenu za klijente u defaultu.

Dodatno, za kategoriju malih i srednjih preduzeća, Grupa koristi SMB rejting model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja SMB klijenata obuhvata ukupno 27 rating ocjena za klijente koji nisu u defaultu, kako bi se dobile sve predviđene kategorije rizika po sistemu internog rating-a.

Lokalne i regionalna vlade

Za lokalne i regionalne vlasti, Grupa koristi model rangiranja lokalnih i regionalnih vlada. Prema općoj koncepciji ljestvice LRG rangiranja, klijenti uključuju 27 rejting ocjena za klijente koji nisu u defaultu i jedan za default klijente.

Finansiranje projekata

Za potrebe financiranja projekta, Grupa koristi model za ocjenu projektnog financiranja. Prema općem konceptu rejting ljestvice klijenti PF-a uključuju 4 ocjene za klijente koji nisu u defaultu i jednu za default klijente.

Finansijske institucije

Za finansijske institucije Grupa koristi slijedeće rating modele: FI (Bank) Rating Model, Insurance Rating Model, Sovereigns Rating Model i Funds Rating Model. U procesu rangiranja klijenata u kategoriji finansijskih institucija finalni rating određuje se na nivou RBI odgovorne jedinice. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata koji pripadaju rating modelima FI (Bank) i Sovereigns ima 27 rating ocjena za klijente koji nisu u default-u, i jednu ocjenu za default klijente. Za ostala dva rating modela rating skala uključuje 9 ocjena za klijente koji nisu u defaultu i 1 za default klijente.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

ii. Nivoi kreditnog rizika

Retail segment klijenata (Fizička lica i Micro klijenti)*

Nakon datuma početnog priznavanja za Retail segment, ponašanje dužnika prati se na periodičnoj osnovi kako bi se razvila Ocjena ponašanja. Sve druge poznate informacije o zajmoprimcu koji utječu na njihovu kreditnu sposobnost kao što su nezaposlenost i prethodna platežna historija također su ugrađeni u rezultat ponašanja. Ovaj rezultat je mapiran na PD.

Micro klijent je pravno lice čiji je godišnji prihod manji od EUR 1 mio i eksponiranost manja od EUR 115.040, te lica organizovana kao samostalni djelatnici.

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza ("default")

Status neispunjenja obaveza po plasmanima Grupe, utvrđuje se temeljen RBI smjernica baziranih na zahtjevima definisanim EU Uredbom 575/2013 (CRR), član 178, EBA Smjernicama za primjenu definicije statusa neispunjenja obaveza na temelju člana 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 i EBA Regulatornim Tehničkim standardima vezano za pragove materijalnosti za dospjela potraživanja iz čl. 178 EU Uredbe 575/2013.

U segmentu stanovništva, status neispunjavanja obaveza utvrđuje se na razini pojedinog plasmana, dok se za sve pravne osobe (uključujući i Micro subjekte), status neispunjavanja obaveza utvrđuje na razini klijenta.

Portfolio pravnih lica

"Staging" kriteriji su odobreni u skladu s MSFI 9 i bazirani su na parametrima rizika dostupnim u Banci. Dodjelom default statusa, klijent prelazi na individualnu procjenu potencijalnih gubitaka (eng. ILLP), čime dobija i status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Default status, odnosno individualna rezervisanja za kreditne gubitke, moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 500 i 1,0% (za detalje vidjeti u nastavku) od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana (kvantitativni kriterij)
- ili vrlo vjerovatno neće moći izmiriti obaveze prema Banci iz svojih primarnih izvora finansiranja (kvalitativni kriterij).

Grupa (odnosno RBI grupa) je definisala kvalitativne indikatore koji se trenutno koriste kako bi se identifikovala vjerovatnoća da klijent neće moći izmiriti svoje obaveze prema Banci (npr. pokrenut stečajni postupak, otpis dijela potraživanja, obustava plaćanja kamate, cross-default itd.).

Instrukcijama za prepoznavanje i vođenje poslovnog odnosa sa default klijentima Non Retail & SE precizirani su ostali detalji.

MSFI 9 zahtijeva korištenje nekoliko scenarija (minimalno 2) u okviru obračuna ILLP-a, uzimajući u obzir sljedeće principe:

- Izvjesnost scenarija
- Mogućnost dokumentovanja istog
- Historijski parametri/pokazatelji

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza ("default") (nastavak)

Scenariju koji je izvjestan da će se desiti/realizovati u narednom periodu se dodjeljuje ponder vjerovatnoće od 90%, dok se scenarijima čija izvjesnost je manje realna dodjeljuju ponderi vjerovatnoće od po 10%, kao unificirano pravilo za sve klijente. Ponderi će biti revidirani na godišnjem nivou. Za slučaj klijenta koji je going concern kao drugi scenario eventualno je moguće koristi realizaciju kolaterala kroz sudski postupak gdje je na bazi historijskih posmatranja zaključeno da se koristi ponder 10% (analiza rađena na bazi historijskih promjena zadnjih 5 godina prenosa klijenata iz odjela rana faza u kasna faza – predmetna analiza će biti revidirana na godišnjem nivou).

MSFI 9 razlikuje kredite vrijednovane po fer vrijednosti i amortiziranim troškovima.

Portfolio Retail klijenata (Fizičkih lica i Micro klijenata)

Kao i kod pravnih lica, u segmentu fizičkih lica dodjelom default statusa, klijent prelazi u status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Rezervisanja za kreditne gubitke moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 100 i 1% od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana (kvantitativni kriterij),
- vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (kvalitativni kriterij).

Grupa je u svojim internim procedurama definisala kvalitativne kriterije usljed kojih kreditna izloženost dobija status klijenta koji vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Grupi (npr. bankrot dužnika, cross-default, loša restruktura itd.).

iv. Uključivanje faktora predviđanja

U toku 2022. godine je, usljed usklađivanja Odluke Agencije za Bankarstvo FBiH „Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“, članu 22. "Raspoređivanje izloženosti u niže nivo kreditnog rizika" i "Default definicija Raiffeisenbank International" je ažuriran period oporavka za rapoređivanje iz nivoa kreditnog rizika 3 u nivo kreditnog rizika 2 na period od najmanje 6 mjeseci (ranije 3 mjeseci) uz uslov da DPDEBA brojač nije prešao 30 dana (ranije 60 dana) u toku posmatranog perioda. Navedenim usklađivanjem je u potpunosti zadovoljena lokalna regulativa.

Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka primjenjuju se i višestruki makroekonomski scenariji. Grupa primjenjuje tri perspektivna globalna ekonomska scenarija (baseline, upside i downside) te se ovaj pristup smatra dovoljnim za izračunavanje nepristrasnog očekivanog gubitka u većini ekonomskih okruženja. Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka Grupa dodjeljuje pondere od 50%: 25%: 25% za svaki od tri makroekonomska scenarija (baseline, upside i downside).

Vjerovatnoća defaulta (PD) je, gdje je relevantno, prilagođena statusu makroekonomije. Makroekonomski model uključuje i informacije o budućnosti. Osnovne makroekonomske prognoze s dvogodišnjim vremenskim opsegom se ažuriraju najmanje jednom u svakom tromjesečju i dostavljaju se odgovornim jedinicama unutar RBI grupe.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iv. Uključivanje faktora predviđanja (nastavak)

Forward-looking informacije se razmatraju u procjeni kreditnog rizika. To znači da se cjeloživotni PD, historijski rejting i njegov prateći PD uključuju informacije o budućnosti.

Prilagođavanje se vrši korištenjem makroekonomskih perspektiva u posmatranom vremenu.

Osnovni scenario sa pripisanim dodatkom koji ima za cilj da reflektira efekte koji proizlaze iz mogućnosti realizacije alternative makroekonomskih scenarija.

v. Modificirana finansijska imovina

Uvjeti iz ugovora o kreditu mogu biti modifikovani iz različitih razloga uključujući promjene uvjeta na tržištu, zadržavanje od strane klijenata, i ostalih faktora koji nisu povezani sa trenutnim ili potencijalnim pogoršanjem kredita klijenta. Postojeći kredit čiji su uvjeti modificirani može prestati biti priznat a revidirani kredit priznat kao novi kredit po fer vrijednosti u skladu sa računovodstvenim politikama objavljenim u Napomeni 3.11.1 (iii)

Kada su uvjeti finansijske imovine modificirani i modifikacija nije rezultirala pogoršanjem, odlučivanje ukoliko je kreditni rizik imovine značajno uvećan reflektuje se poređenjem sljedećeg:

- njegov preostali cjeloživotni PD na datum izvještavanja po modificiranim uvjetima; i
- preostali cjeloživotni PD procijenjen po podacima iz inicijalnog priznavanja i izvornih ugovornih uvjeta.

Kada modifikacija rezultira u prestanku priznavanja, novi zajam se priznaje i dodjeljuje u nivo kreditnog rizika 1 (pod pretpostavkom da nije obezvrijeđen u tom trenutku).

Grupa revidira kredite klijentima koji su u finansijskim poteškoćama ("forbearance") da bi maksimizirao mogućnosti naplate i minimizirao rizik neplaćanja. Unutar politike „forbearance“, forbearance se garantuje na selektivnoj osnovi ukoliko dužnik trenutno ne plaća kredit ili postoji veliki rizik od neplaćanja, ukoliko postoji dokaz da je dužnik učinio sve u njegovoj moći da plati pod ugovorenim uvjetima i da se od dužnika očekuje da ispoštuje revidirane uvjete.

Revidirani uvjeti uglavnom uključuju produženje dospeljeća, mijenjajući termine plaćanja kamata i izmjenu uvjeta sporazuma o zajmu. Zajmovi stanovništva i preduzeća su predmet politike forbearance. Kreditni odbor Grupe redovno pregleda izvještaje o forbearance aktivnostima.

Za finansijsku imovinu modificiranu kroz forbearance politiku Grupe, ovisno o tome da li je modifikacija poboljšala ili povratila mogućnosti banke da naplati kamatu i glavicu kao i prethodno iskustvo Grupe na sličnim forbearance aktivnostima, odražava se na procjenu PD.

Generalno, forbearance je kvalitativni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika. Očekivanje forbearance-a može stvoriti dokaz da je izloženost kredita obezvrijeđena (Napomena 3.11.1). Klijent mora da konzistentno pokaže ponašanje dobrog platiše, u nekom vremenskom razdoblju, prije nego izloženost kredita postane obezvrijeđena/nenaplativa ili se PD smanjio tako da rezervisanje za gubitke ponovo bude izmjeren po iznosu jednakom fazi 1.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

vi. Mjerenje očekivanog kreditnog gubitka

Procjena kreditnog rizika i procjena očekivanih kreditnih gubitaka su nepristrasna i vjerovatnoćom prilagođena i uključuju sve dostupne informacije koje su relevantne za procjenu, uključujući informacije o prošlim događajima, trenutnim uslovima i razumnim i održivim prognozama budućih događaja i ekonomskih uslova na datum izvještavanja. Pored toga, procjena očekivanih kreditnih gubitaka treba uzeti u obzir vremensku vrijednost novca. Generalno, Grupa izračunava ECL koristeći tri glavne komponente: vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD), gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD) i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD).

vii. Umanjenje vrijednosti

Slijedeća tabela prokazuje kretanje promjena nivoa kreditnog rizika za kredite i potraživanja od klijenata, te promjene u umanjenju vrijednosti po klasama finansijskih instrumenata.

Krediti i potraživanja klijentima po amortiziranom trošku

2024.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
Stanje 01. januar 2024. godine	19.884	31.362	94.743	5.526	151.515
Nova odobrenja	(8.973)	(6.583)	(5.305)	(984)	(21.845)
Prestanak priznavanja	3.905	5.294	4.339	-	13.538
Računovodstveni otpis	-	-	27.085	-	27.085
Naplata	-	-	11.774	-	11.774
Transfer u Nivo 1	(3.822)	(6.840)	(7.933)	-	(18.595)
Transfer u Nivo 2	5.963	(6.896)	(7.217)	(274)	(8.424)
Transfer u Nivo 3	461	6.985	(31.344)	73	(23.825)
Stanje 31. decembar 2024. godine	17.418	23.322	86.142	4.341	131.223

Krediti i potraživanja klijentima po amortiziranom trošku

2023.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	POCI	Ukupno
Stanje 01. januar 2023. godine	17.272	36.884	111.332	6.335	171.822
Nova odobrenja	10.307	6.498	5.588	1.100	23.493
Prestanak priznavanja	(4.121)	(6.350)	(712)	(401)	(11.584)
Računovodstveni otpis	-	-	(28.139)	-	(28.139)
Naplata	-	-	(13.676)	-	(13.676)
Transfer u Nivo 1	(1.652)	(7.967)	(1.173)	-	(10.792)
Transfer u Nivo 2	(1.773)	9.286	(1.821)	(504)	5.188
Transfer u Nivo 3	(306)	(7.309)	23.778	(961)	15.202
Stanje 31. decembar 2023. godine	19.727	31.042	95.177	5.569	151.515

U 2024. godini Banka bilježi smanjenje nivoa umanjenja vrijednosti u odnosu na 2023. godinu i to za 20.42 milion KM, gdje se 42.8% tog iznosa odnosi na smanjenje ispravki vrijednosti Nivoa 3, što je posljedica trenda smanjena volumena nekvalitetnih izloženosti uslijed računovodstvenog otpisa te intenzivnih aktivnosti naplate kao snažnog i sveobuhvatnog upravljanja kreditnim rizikom što je rezultiralo prevencijom te manjim iznosima prelazaka izloženosti iz Nivoa 1 i 2 u Nivo 3.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.4 Koncentracija kreditnog rizika prema geografskoj lokaciji

Grupa nadzire koncentraciju kreditnog rizika po sektorima i geografskim regijama.

Geografska koncentracija u neto iznosima kreditne izloženosti je kako slijedi:

	Bosna i Hercegovina	EU zemlje	Ne EU zemlje	Ukupno
31. decembar 2024. godine				
Novac i računi kod banaka	637.498	453.163	109.979	1.200.640
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	12.977	-	-	12.977
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	189	-	544
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	475.635	-	-	475.635
Depoziti kod banaka	(0)	-	-	(0)
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	3.054.454	-	-	3.054.454
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	37.784	427.759	47.729	513.272
Ostala finansijska imovina	20.400	3.283	6.212	29.895
	4.239.103	884.394	163.920	5.287.417
31. decembar 2023. godine				
Novac i računi kod banaka	467.390	268.927	123.811	860.128
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	16.341	-	-	16.341
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	183	-	538
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	437.791	-	-	437.791
Depoziti kod banaka	-	185.386	19.616	205.002
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.890.855	-	-	2.890.855
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	9.566	292.535	39.373	341.474
Ostala finansijska imovina	24.497	2.907	12.838	40.242
	3.846.795	749.938	195.638	4.792.371

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja moguću izloženost Grupe vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Banci da bi izmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima.

- Grupa je izložena svakodnevnim pozivima na isplatu sredstava koje izmiruje raspoloživim novčanim izvorima koji se sastoje od: prekonoćnih depozita,
- sredstava na tekućim računima,
- depozita koji dospijevaju,
- povlačenja sredstava kredita,
- jemstava i ostalih derivata koji se podmiruju iz marži i
- ostalih iznosa na poziv za novčane derivate.

Grupa ne održava novčane izvore u iznosu koji je potreban za pokriće svih navedenih potreba, koje eventualno mogu nastati. Iz iskustva, s velikom pouzdanošću može predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Grupa utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dospijevaju, i koja trebaju biti raspoloživa za izmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose međubankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koja se povlače na zahtjev.

Grupa održava likvidnost u skladu s propisima Agencije za bankarstvo koji regulišu rizik likvidnosti te grupacijskim internim aktima za održavanje adekvatne pozicije likvidnosti.

Posebna pažnja posvećuje se mjerama likvidnosti propisanim zahtjevima regulatora:

- Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) koji se prati na dnevnoj i izvještava regulatoru na mjesečnoj osnovi, a predstavlja omjer likvidnosne pokrivenosti u razdoblju stresa od 30 dana
- Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) koji se prati mjesečno i izvještava regulatoru na kvartalnoj osnovi, a predstavlja omjer raspoloživog stabilnog finansiranja i potrebnog stabilnog finansiranja s ciljem osiguranja dugoročne otpornosti banke na rizik likvidnosti

LCR je održavan na razini iznad regulatorno i interno definisanih limita (interno definisani limit (apetit) je >140%).

Koeficijent NSFR je održavan na razini iznad regulatorno i interno definisanog limita (interno definisani limiti (apetit) je > 120%).

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Zaštitni sloj likvidnosti	1.366.815	1.039.528
Neto novčani odlivi	513.878	464.720
Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR)	266%	224%
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Raspoloživo stabilno finansiranje	4.224.114	3.853.583
Potrebno stabilno finansiranje	2.545.392	2.412.570
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	165,95%	159,73%

Analiza dospijeca

Tabela u nastavku prikazuje preostale ugovorene ročnosti finansijske imovine i obaveza Grupe, na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembra 2023. godine, osim za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja se klasifikuje u skladu sa sekundarnim karakteristikama likvidnosti u periodu dospijeca do jedan mjesec i obavezna rezerva koja, iako nije kratkoročna ovisi o obvezama na koje se računa, klasifikuje se u period dospijeca do jedan mjesec.

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2024. godine						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	1.200.640	-	-	-	-	1.200.640
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	2.650	61	273	1.555	8.438	12.977
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	544	-	-	-	-	544
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	475.635	-	-	-	-	475.635
Depoziti kod banaka	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	251.161	153.221	718.233	1.337.823	594.015	3.054.454
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	11.613	49.940	122.092	329.627	-	513.272
Ostala finansijska imovina	29.771	-	-	124	-	29.895
Ukupno finansijska imovina	1.972.014	203.222	840.598	1.669.129	602.453	5.287.417

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza dospijeća (nastavak)

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	65.565	-	15.704	63.941	-	145.210
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	3.873.310	38.346	287.245	281.345	3.241	4.483.487
Subordinirani dug	-	-	190	-	44.984	45.174
Uzeti krediti	16.163	18.374	60.111	191.548	159	286.355
Obaveze po najmu	225	416	1.775	6.157	339	8.912
Ostale finansijske obaveze	4.199	11.714	-	149	-	16.062
Ukupno finansijske obaveze	3.959.461	68.850	365.025	543.139	48.723	4.985.199

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2023. godine						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	860.128	-	-	-	-	860.128
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	7.180	1.805	3.924	1.828	1.604	16.341
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	538	-	-	-	-	538
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	437.791	-	-	-	-	437.791
Depoziti kod banaka	103.480	96.717	-	4.805	-	205.002
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	585.334	476.726	491.452	1.118.092	219.251	2.890.855
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	19.397	-	67.719	254.358	-	341.474
Ostala finansijska imovina	40.220	-	-	22	-	40.242
Ukupno finansijska imovina	2.054.068	575.248	1.189.735	752.465	220.855	4.792.371

Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	35.315	27.820	10.810	57.794	-	131.739
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	3.473.711	49.383	183.208	463.347	2.700	4.172.349
Subordinirani dug	210	-	-	-	44.983	45.193
Uzeti krediti	1.938	7.941	56.476	99.804	-	166.159
Obaveze po najmu	392	503	2.225	4.411	200	7.731
Ostale finansijske obaveze	12.923	23.467	-	-	-	36.390
Ukupno finansijske obaveze	3.524.489	109.114	252.719	625.356	47.883	4.559.561

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostala ugovorna dospijeća Grupe za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je sastavljena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza prema najranijem datumu na koji Grupa može imati obavezu da izvrši plaćanje. Tabela uključuje plaćanje i kamate i glavnice.

Dospijee za nederivativne finansijske obaveze

	Neto knjigovod stvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2024. godine							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	145.210	1	-	133	2.232	-	147.576
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	4.483.487	2	21	702	5.312	541	4.490.065
Subordinirani dug	45.174	-	-	1.901	5.710	7.470	60.255
Uzeti krediti	270.960	1.984	1.488	4.780	13.254	1.739	294.206
Obaveze po najmu	8.912	17	30	114	203	15	9.291
Ostale finansijske obaveze	16.062	-	-	-	5	-	16.067
	4.969.804	2.004	1.539	7.630	26.716	9.765	5.017.459
31. decembar 2023. godine							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	131.739	-	109	96	2.899	-	134.843
Obaveze za primljene depozite prema klijentima	4.172.349	2	37	465	8.151	482	4.181.486
Subordinirani dug	45.194	-	-	2.209	6.608	10.862	64.873
Uzeti krediti	166.158	862	545	3.090	3.410	-	174.065
Obaveze po najmu	7.731	15	28	106	184	12	8.076
Ostale finansijske obaveze	36.390	-	-	-	5	-	36.395
	4.559.561	879	719	5.966	21.257	11.356	4.599.738

Tabela u Napomeni 19. prikazuje komponente likvidnosnih rezervi banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu za pozicije knjige trgovanja i bankarske knjige. Procjene tržišnog rizika temelje se na promjenama valutnih kurseva, kamatnim stopama, kreditnim maržama, trošku kapitala i robe i drugim tržišnim parametrima.

Upravljanje tržišnim rizicima Grupe vrši se u skladu sa lokalnim zakonom i odlukama i uputstvima lokalnih regulatora i u skladu sa standardima RBI Grupe (regulatorni okvir RBI grupe i odluka Upravnog odbora RBI i definisano je internim pravilima, procedurama i politikama koje su predmet redovnih internih revizija sa ciljem usklađivanja sa regulatornim promjenama, kao i poboljšanje procesa (tržišnog) upravljanja rizicima zbog promjena tržišnih uvjeta, definiranih strategija i poslovnih ciljeva. Proces upravljanja tržišnim rizikom sam po sebi uključuje ublažavanje, procjenu i ograničavanje izloženosti prije preuzimanja rizika, te procjenu i kontrolu preuzetog rizika cjelokupnog portfolia banke, tj. trgovačke i bankarske knjige. Uprkos postojanju ograničenja nametnutih od strane regulatora, Grupa ograničava izloženost tržišnim rizicima u skladu sa svojim poslovnim strategijama usklađenim na nivou RBI, procesom odobravanja proizvoda i sistemom limita na pozicije tržišnog rizika, tj. otvorene pozicije tržišnog rizika, limiti na osjetljivost portfolija Grupe u skladu sa promjenama faktora rizika i uspostavljanje sistema limita na rizičnu vrijednost ("VaR") na nivou knjige (trgovina i bankarstvo), nivo segmenata (upravljanje aktivom i pasivom i tržišta kapitala) i na nivou cijelog portfolia. Pored toga, za finansijske instrumente, koji se vode po fer vrijednosti, utvrđuje se ograničenje na smanjenje njihove tržišne vrijednosti, takozvani granični limit gubitka.

Još jedan važan dio u procesu upravljanja tržišnim rizikom je testiranje otpornosti na stres portfolia Grupe u odnosu na ekstremne promjene tržišnih uslova i izračun osjetljivosti portfolia prema kriznim scenarijima, kao i utjecaj koji ona ima na finansijske rezultate. Testiranje otpornosti na stres ekstremnih promjena tržišnih uvjeta obavlja RBI na dnevnoj bazi.

Grupa je izložena sljedećim potkategorijama tržišnog rizika: valutni/devizni, pozicijski rizik, robni rizik, rizik kreditne marže, rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja kojima aktivno upravlja od kojih niti jedan nije procijenjen značajnim za Grupu u okviru godišnje procjene rizika za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a Banke.

5.3.1 Valutni rizik

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Grupa nije izložena valutnom riziku pozicija zlata odnosno iste nisu predmet poslovanja Grupe.

Strategija upravljanja valutnim rizikom je ograničavanje izloženosti istom odnosno održavanje nivoa preuzetog rizika u okviru planirane sklonosti odnosno planiranog rizičnog profila za devizni rizik uvažavajući regulatorna ograničenja. Radi održavanja adekvatnog nivoa valutnog rizika definirana su ograničenja tzv. interni limiti uz prvenstveno uvažavanje regulatornih limita.

Pored sistema limita VaR, Grupa ograničava svoju izloženost korištenjem deviznih limita na otvorene pozicije za svaku valutu, limit na cijelu ili kratku poziciju Grupe, kao i limite gubitka.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Valutni rizik (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i obaveza Grupe po valuti na datum izvještajnog perioda su kako slijedi:

Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	480.043	555.781	109.827	54.989	1.200.640
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	2.555	10.422	-	-	12.977
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	189	-	-	544
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	475.635	-	-	-	475.635
Depoziti kod banaka	(0)	-	-	-	(0)
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.504.798	549.656	-	-	3.054.454
Dužnički instrumenti	37.784	457.569	17.919	-	513.272
Ostala finansijska imovina	18.755	8.079	175	2.886	29.895
	3.519.925	1.581.696	127.921	57.875	5.287.417
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	65.182	73.903	6.050	75	145.210
Obaveze prema klijentima	3.042.947	1.247.202	126.646	66.692	4.483.487
Subordinirani dug	-	45.174	-	-	45.174
Uzeti krediti	8.043	262.917	-	-	270.960
Obaveze za najam	8.912	-	-	-	8.912
Ostale finansijske obaveze	15.298	360	244	160	16.062
	3.140.382	1.629.556	132.940	66.927	4.969.804

* Grupa ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni „EURO “.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Valutni rizik (nastavak)

Stanje na dan 31. decembar 2023. godine

	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	467.383	261.045	70.905	60.795	860.128
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	4.389	11.952	-	-	16.341
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	183	-	-	538
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	437.791	-	-	-	437.791
Depoziti kod banaka	(102)	205.104	-	-	205.002
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.063.936	826.919	-	-	2.890.855
Dužnički instrumenti	9.566	297.212	34.696	-	341.474
Ostala finansijska imovina	19.679	20.367	81	115	40.242
	3.002.997	1.622.782	105.682	60.910	4.792.371
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	29.712	101.378	421	228	131.739
Obaveze prema klijentima	2.724.342	1.266.142	114.053	67.812	4.172.349
Subordinirani dug	-	45.193	-	-	45.193
Uzeti krediti	30.081	136.078	-	-	166.159
Obaveze za najam	7.731	-	-	-	7.731
Ostale finansijske obaveze	31.710	1.458	2.421	801	36.390
	2.823.576	1.550.249	116.895	68.841	4.559.561

Sljedeća tabela prikazuje pet najvećih rizičnih vrijednosti (VaR) evidentiranih na dan 31. decembra 2024. i njihove vrijednosti na dan 31. decembra 2023. VaR je izračun na temelju statističkog modela 99% pouzdanosti i pod pretpostavkom da je portfolio konstantan tokom 1 dana.

(u '000 KM)

Valuta	VaR	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
CHF	<1	USD
USD	<1	JPY
CZK	<1	HRK
HUF	<1	GBP
CNY	<1	NOK

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost Banke na povećanje ili smanjenje kurseva valuta od 10% u odnosu na relevantnu domaću valutu. Stopa osjetljivosti od 10% koristi se prilikom internog izvještavanja ključnog rukovodstva o valutnom riziku. i predstavlja procjenu o mogućoj promjeni deviznih kurseva.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.1 Valutni rizik (nastavak)

(u '000 KM)

	USD rezultat ('000 KM)		JPY rezultat ('000 KM)	
	2024.	2023.	2024.	2023.
Dobit ili gubitak	(5)	(6)	4	2

5.3.2 Kamatni rizik

Kamatni rizik odražava mogućnost gubitka dobiti i / ili erozije kapitala zbog promjene kamatnih stopa. Odnosi se na sve proizvode i bilance koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja.

Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Grupe (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto).

Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira. Grupa nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope (fiksne, plutajuće i promjenjive), valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa).

Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Grupe riziku kamatne stope.

5.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope

Za pozicije rizika kamatne stope, na dnevnoj osnovi, vrši se analiza osjetljivosti za jedan bazični poen (1BPV=0,01%) tokom paralelnog pomaka krivulje prinosa koja daje vrijednosti dobitaka i gubitaka portfolia za određeni dan.

U tabeli ispod prikazane su promjene sadašnje vrijednosti portfolia s rastom kamatne stope za 1 baznu tačku na dan 31. decembra 2024. i 31. decembra 2023., izražene u hiljadama KM za sljedeće valute: KM, EUR i USD, dok za ostale valute promjene sadašnjih vrijednosti su nematerijalne.

Valuta	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
KM	(171)	(102)
EUR	(25)	(6)
USD	8	5
Ukupno BPV (u KM '000)	(187)	(103)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.3 Tržišni rizik (nastavak)

5.3.2 Kamatni rizik (nastavak)

5.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope (nastavak)

U slučaju promjene krivulje prinosa za 50 baznih bodova, efekti na sadašnju vrijednost portfolia za 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. godine prikazani su u tablici ispod za valute s materijalnom izloženošću:

Valuta	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
KM	(8.405)	(5.595)
EUR	(1.196)	(336)
USD	414	262
Ukupno BPV (u KM '000)	(9.187)	(5.669)

5.4 Upravljanje kapitalnim rizikom

U skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima, Grupa na tromjesečnoj osnovi izvještava nadležne regulatorne institucije o kapitalu, ponderisanoj rizičnoj aktivni, te stopi adekvatnosti kapitala.

Grupa kroz svoje upravljačko izvještavanje provodi redovni monitoring kretanja kapitala, ostvarene stope adekvatnosti, kao i djelovanje svih metodoloških promjena koje imaju utjecaj na kapital.

Grupa je tokom 2024. godine udovoljila svim regulatornim zahtjevima vezanim za kapital te je u skladu s lokalnom regulativom prema Basel III metodologiji ostvarila stopu adekvatnosti kapitala od 17,28%.

Regulatorni kapital Banke se sastoji od osnovnog (Tier 1) i dopunskog kapitala (Tier 2). Osnovni kapital Banke (Common equity T1) predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (CET 1) i dodatnog osnovnog kapitala (AT1). Osnovni kapital Banke (u potpunosti jednak redovnom osnovnom kapitalu) se sastoji od uplaćenih dionica, premije dionica, zadržane neraspoređene dobiti i ostalih rezervi formiranih iz dobiti nakon oporezivanja na osnovu odluke Skupštine Banke, neto revalorizacijskih rezevi po osnovu promjene fer vrijednosti imovine (akumulirana sveobuhvatna dobit), umanjen za iznose redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora u kojim Banka ima začajno ulaganje, nematerijalne imovine i odložene porezne imovine.

Dopunski kapital se sastoji od subordinirnog duga, opštih umanjenja vrijednosti za kreditni rizik, izračunatih kao 1,25% iznosa izloženosti ponderisanog rizikom, umanjenih za nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu.

Propisane minimalne stope kapitala su slijedeće:

- Stopa redovnog kapitala 6,75%
- Stopa osnovnog kapitala 9,00%
- Stopa regulatornog kapitala 12,00%

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti kapitala Banke je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,50% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

5.4 Upravljanje kapitalnim rizikom (nastavak)

Ukupno ponderisani rizik koji služi za izračun adekvatnosti kapitala uključuje:

- rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata
- pozicijski, valutni, robni rizik, i
- operativni rizik.

Omjer adekvatnosti kapitala prema propisanoj metodologiji na dan 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. je iznad propisanog limita od 12%. Tablica u nastavku prikazuje strukturu kapitala i kapitalne zahtjeve Banke matice na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
<i>Redovni osnovni kapital</i>		
Izdani dionički kapital - obične dionice	247.167	247.167
Premije dionica	4.473	4.473
Zadržana dobit proteklih godina i ostale zakonske rezerve	355.853	294.873
Akumulirana sveobuhvatna dobit	284	277
Ostale rezerve	1.230	1.230
Odbici od redovnog osnovnog kapitala		
<i>Nematerijalna imovina</i>	(31.848)	(32.983)
<i>Odgodena poreska imovina</i>	(9.090)	(10.240)
<i>Značajna ulaganja u subjekte finansijskog sektora</i>	(11.374)	(11.374)
Ukupno redovni osnovni kapital	556.695	493.423
<i>Dodatni osnovni kapital</i>	-	-
UKUPNO OSNOVNI KAPITAL	556.695	493.423
<i>Dopunski kapital</i>	-	-
Subordinirani dug	44.984	44.984
Opća umanjjenja vrijednosti za kreditni rizik	-	-
Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke	-	-
UKUPNO DOPUNSKI KAPITAL	44.984	44.984
UKUPNO REGULATORNI KAPITAL (nerevidirano)	601.679	538.407
 Ukupna rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	 3.482.560	 3.108.514
 <i>Stopa redovnog osnovnog kapitala</i>	 15,99%	 15,87%
<i>Stopa osnovnog kapitala</i>	15,99%	15,87%
<i>Stopa ukupnog kapitala</i>	17,28%	17,32%

U maju 2024. godine, Banka je isplatila dividendu u visini od 60.980 hiljade KM (2023. godina u visini od 75.583 hiljada KM). Banka je dužna osigurati i održavati stopu finansijske poluge, kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu kapitalnu zaštitu, najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge Banke je omjer iznosa osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke riziku na izvještajni datum, izražena kao postotak i sa 31. decembrom 2024. godine je iznad navedenog minimuma i iznosi 9,43%.

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima mjeri se na bazi kotiranih tržišnih cijena ili kotiranih cijena od strane dealera. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa utvrđuje fer vrijednost koristeći druge tehnike procjene.

6.1 Tehnike mjerenja

Grupa mjeri fer vrijednost koristeći slijedeću hijerarhiju fer vrijednosti, koja odražava značaj ulaznih parametara korištenih pri mjerenju.

- Nivo 1: ulazni parametri su kotirane tržišne cijene (neprilagođene) na aktivnim tržištima za identične instrumente
- Nivo 2: ulazni podaci se razlikuju od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, a radi se o vidljivim ulaznim podacima bilo da su direktni (npr. kao cijene) ili indirektni (izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente mjerene korištenjem: kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima sličnih instrumenata, kotirane cijene za iste ili slične instrumente koji se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike mjerenja u kojima su svi značajniji ulazni parametri direktno ili indirektno vidljivi iz tržišnih podataka.
- Nivo 3: ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ova kategorija uključuje sve instrumente za koje tehnike mjerenja nisu vidljive i ovi parametri imaju značajan uticaj na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija uključuje instrumente koji su mjereni na bazi kotiranih cijena za slične proizvode za koje su potrebne značajne prilagodbe ili pretpostavke kako bi se odrazile razlike između instrumenata.

Tehnike mjerenja uključuju modele neto sadašnje vrijednosti i diskontiranog novčanog toka, uporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje vidljive tržišne cijene i slični modeli procjene. Pretpostavke i ulazni podaci korišteni pri tehnikama procjene uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže i ostale premije u određivanju diskontnih stopa, cijena obveznica, vrijednosnih papira, kurseva stranih valuta, cijena vlasničkih ulaganja i očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj tehnika procjene je da odrede fer vrijednost koja odražava cijenu koja će biti ostvarena kod prodaje imovine ili izmirenja obaveza u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima na datum mjerenja.

Grupa određuje vrijednost dužničkih vrijednosnih papira (trezorski zapisi i obveznice) koristeći interne modele procjene koje u obzir uzimaju preostalu ročnost i zadnje raspoložive tržišne cijene pomenutih instrumenata.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju i vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kojima se trguje na aktivnom tržištu se mjeri korištenjem cijena tih instrumenata na datum izvještavanja po zaključnim cijenama ponude.

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (NASTAVAK)

6.2 Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na redovnoj osnovi

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

31. decembar 2024. godine	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha					
Kreditni datumi klijentima	20	-	-	10.422	10.422
Ostala ulaganja	20	-	-	2.555	2.555
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata –pravnih lica	21	-	-	544	544
Ukupno		-	-	13.521	13.521
31. decembar 2023. godine	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha					
Kreditni datumi klijentima	20	-	-	11.952	11.952
Ostala ulaganja	20	-	-	4.389	4.389
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata –pravnih lica	21	-	-	538	538
Ukupno		-	-	16.879	16.879

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2024. godine	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.499.512	1.501.610	(2.098)	-	-	1.501.610
Obavezna rezerva kod Centralne banke	475.635	476.110	(475)	-	-	476.110
Depoziti kod drugih banaka	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od clijenata	3.054.454	3.130.671	(76.216)	-	-	3.130.671
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	543.157	539.127	4.030	509.865	-	29.262
od čega: vrijednosnice	513.272	509.865	3.407	509.865	-	-
Ukupno	5.572.758	5.647.518	(74.760)	509.865	-	5.137.653
Obaveze						
Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija	145.210	144.863		-	-	144.863
Depoziti od clijenata	4.483.487	4.490.985		-	-	4.490.985
Uzeti krediti	316.134	336.493	(20.359)	-	-	336.493
Obaveze po osnovu najмова	8.912	9.635		-	-	9.635
Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku	16.062	15.532	530	-	-	15.532
Ukupno	4.969.805	4.997.507	(19.829)	-	-	4.997.507

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2023. godine	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Imovina						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.181.110	1.183.662	(2.552)	-	-	1.183.662
Obavezna rezerva kod Centralne banke	437.791	438.229	(438)	-	-	438.229
Depoziti kod drugih banaka	205.002	205.566	(564)	-	-	205.566
Kredit i potraživanja od klijenata	2.890.855	3.029.887	(139.032)	-	-	3.029.887
Ostala finansijska imovina po amortizovanom trošku	381.716	374.553	7.163	334.920	-	39.633
od čega: vrijednosnice	341.474	334.920	6.554	334.920	-	-
Ukupno	5.096.474	5.231.897	(135.423)	334.920	-	4.896.977
Obaveze						
Depoziti od banaka i drugih finansijskih institucija	131.739	131.749	(10)	-	-	131.749
Depoziti od klijenata	4.172.349	4.158.312	14.037	-	-	4.166.341
Uzeti krediti	211.352	212.169	(816)	-	-	212.169
Obaveze po osnovu najмова	7.595	7.595	-	-	-	7.595
Ostale finansijske obaveze po amortizovanom trošku	36.390	36.390	-	-	-	36.390
Ukupno	4.559.425	4.546.214	13.211	-	-	4.554.243

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (NASTAVAK)

6.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata Grupe i dodjele instrumenata relevantnoj razini hijerarhije fer vrijednosti, niže navedene metode, pretpostavke i ograničenja primjenjuju se u skladu s pristupom revidiranim u RBBH Grupi.

Novac i novčani ekvivalenti

Knjigovodstvena vrijednost novca, stanja računa u drugim bankama i kod Centralne banke općenito je približna njihovoj fer vrijednosti zbog kratkoročnog dospijeca. Krediti i potraživanja dati bankama uglavnom predstavljaju prekonoćne i kratkoročne depozite; stoga ne postoji značajna razlika između fer vrijednosti tih depozita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Kredit i potraživanja dati klijentima

Fer vrijednost se procjenjuje metodom diskontovanog novčanog toka u slučaju pozicija s preostalim srednjoročnim do dugoročnim rokom dospijeca, dok se aproksimira s knjigovodstvenom vrijednošću, umanjenom za grupna umanjena / pojedinačna usklađenja u slučaju kratkoročnih kredita, zajmova plativih po viđenju ili u slučaju neodređenog dospijeca za kredite s umanjenom vrijednošću.

Obaveze za primljene depozite prema klijentima

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju određeno dospijec, fer vrijednost se uzima kao iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim rokom dospijeca temelji se na diskontovanim novčanim tijekovima koristeći stopu koja se trenutno nudi za depozite sličnih preostalih dospijeca. Budući da je dospijec najvećeg dijela obaveza prema klijentima kratkoročno fer vrijednost je približno jednaka knjigovodstvenoj.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim institucijama

Većina zajmova od banaka je kratkoročna i nosi promjenjivu kamatnu stopu, te Uprava procjenjuje da knjigovodstveni iznos odražava njihovu fer vrijednost.

Subordinirani dug nosi promjenjivu kamatnu stopu te stoga njegova knjigovodstvena vrijednost odražava njegovu fer vrijednost.

Obaveze po najmu

Knjigovodstvena vrijednost obaveza po najmu jednaka je njenoj fer vrijednosti jer ne postoji značajna razlika između inkrementalne i tržišne kamatne stope.

7. POSLOVNI SEGMENTI

Grupa posluje u pet osnovnih poslovnih segmenata: corporate segment (poslovanje sa pravnim licima); retail segment (poslovanje sa mikro drutvima i fizičkim licima); segment finansijskih institucija; segment trezorskog i investicijskog poslovanja i segment ostalog poslovanja.

Navedeno je prikazano u sljedećim segmentima:

Poslovni segmenti:	Kriteriji segmentacije
Corporate	Preduzeća sa ukupnim prometom iznad 6.030 hiljada KM ili izloženošću iznad 3.620 hiljada KM. Navedena poslovna linija također sadrži kompanije koje su pod državnim vlasništvom ili lokalnim samoupravljačkim tijelima kao i pravnim preduzećima iz inostranstva sa većinskim vlasništvom pravnog preduzeća.
a) Velika, srednja preduzeća	
Retail	
a) Poslovanje sa stanovništvom	Sadrži dva pod-segmenta: Fizička lica i Premium klijente
b) Poslovanje sa malim preduzećima i samostalnim poduzetnicima	Sadrži dva pod-segmenta: SE Segment i Mikro Segment SE segment uključuje mala preduzeća i preduzeća sa jednim vlasnikom sa ukupnim obrtom ispod 6.030 hiljada KM ili izloženošću iznad 3.620 hiljada KM. Ukoliko je jedan od limita prevaziđen, kupac se premješta u Corporate segment klijenata. Mikro Segment uključuje mala preduzeća i preduzeća sa jednim vlasnikom sa ukupnim obrtom do 2.410 hiljada KM i ukupnom izloženošću do 200 hiljada KM.
Finansijske Institucije	Preduzeća, banke čije su ključne djelatnosti bavljenje finansijskim aktivnostima uključujući i centralnu vladu BiH i tijela koja pripadaju centralnoj vladi (CG).
a) Finansijske institucije	
b) Banke i druge međunarodne finansijske institucije	Brokeri, investicioni fonodovi, društva za upravljanje fondovima, mikrokreditne organizacije, osiguranja i lizing društva, banke.
Trezorsko i investicijsko bankarstvo	Navedeni segment uključuje upravljanje aktivom i pasivom, finansiranjem i bankarstvom finansijskih institucija, transakcijama na novčanom tržištu, poslovanju sa stranim valutama (menadžment FCY), brokerskih aktivnosti, depozitarnih aktivnosti, upravljanjem vrijednosnih papira za račun Banke.
	Također uključuje transakcije na tržištu novca, devizne poslove, skrbništvo, brokerske usluge.
Ostali	
a) Subsidijari	Uključuje povezane strane.
b) Ostali	

7. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)

31. decembar 2024. godine	Corporate	Retail	Trezorsko poslovanje i investicijsko bankarstvo	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata i sl.					
prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	24.679	133.194	30.184	5.607	193.664
Rashodi od kamata i sl.					
prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	(1.526)	(11.761)	(7.629)	(514)	(21.430)
Neto prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	23.153	121.433	22.555	5.093	172.234
Prihodi od naknada i provizija	23.165	133.260	116	137	156.678
Rashodi od naknada i provizija	(6.964)	(30.931)	(18)	(49)	(37.962)
Neto prihodi od naknada i provizija	16.201	102.329	98	88	118.716
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	2.012	1.412	(57)	(63)	3.304
Ostali prihodi	(5.873)	14.895	3.855	5.995	18.872
Ostali troškovi i rashodi	(18.503)	(126.209)	(1.834)	(12.493)	(159.039)
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	16.990	113.860	24.617	(1.380)	154.087
Porez na dobit	-	-	-	-	(14.274)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	6
Dobit iz redovnog poslovanja	16.990	113.860	24.617	(1.380)	139.819
Ukupna imovina	928.226	2.136.959	2.188.772	540.577	5.794.534
Ukupne obaveze	1.455.024	3.158.221	237.803	182.155	5.033.203
Neto imovina po segmentima	(526.798)	(1.021.262)	1.950.969	358.422	761.331

7. POSLOVNI SEGMENTI (NASTAVAK)

31. decembar 2023. godine	Corporate	Retail	Trezorsko poslovanje i investicijsko bankarstvo	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata i sl.					
prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	22.104	104.114	44.840	11.330	182.388
Rashodi od kamata i sl.					
prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	(1.035)	(7.501)	(7.359)	(857)	(16.752)
Neto prihodi od kamata i sl. prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	21.069	96.613	37.481	10.473	165.636
Prihodi od naknada i provizija	25.792	128.074	560	(3.563)	150.863
Rashodi od naknada i provizija	(8.047)	(32.024)	(103)	872	(39.303)
Neto prihodi od naknada i provizija	17.745	96.049	457	(2.691)	111.560
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	7.100	(11.727)	(3)	(52)	(4.682)
Ostali prihodi	2.886	283	4.329	7.200	14.698
Ostali troškovi i rashodi	(17.748)	(118.367)	(1.290)	(15.636)	(153.041)
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	31.052	62.851	40.974	(706)	134.172
Porez na dobit	-	-	-	-	(6.319)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	11
Dobit iz redovnog poslovanja	31.052	62.851	40.974	(706)	127.864
Ukupna imovina	860.582	2.059.182	1.840.183	546.768	5.306.715
Ukupne obaveze	1.373.127	2.922.115	233.432	95.549	4.624.223
Neto imovina po segmentima	(512.545)	(862.933)	1.606.751	451.219	682.492

8. PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI PO EFEKTIVNOJ KAMATNOJ STOPI

	2024.	2023.
<i>Kredit i potraživanja</i>		
- od stanovništva	116.050	116.431
- od privrednih društava	40.636	36.008
- od banaka	25.600	23.999
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	10.003	4.271
Ostali kamatni prihod	477	520
Modifikacije	293	362
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po amortizovanom trošku	193.059	181.591
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha</i>	605	797
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	605	797
Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	193.664	182.388

9. RASHODI OD KAMATA I SLIČNI RASHODI PO EFEKTIVNOJ KAMATNOJ STOPI

	2024.	2023.
Privredna društva	10.443	2.592
Banke	7.878	11.152
Stanovništvo	2.681	2.591
Kamate po ugovorima za najam	209	181
Ostalo	219	236
Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi po finansijskim obavezama po amortizovanom trošku	21.430	16.752

10. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2024.	2023.
Glavne uslužne linije		
Kartični poslovi	50.793	49.036
Konverzije stranih valuta	30.438	29.276
Platni promet	29.086	29.045
Održavanje računa	22.870	20.789
Upravljačke provizije	7.040	6.724
Osiguranja	5.182	4.569
Održavanje računa za nerezidente	2.668	2.731
Ostalo	2.216	2.369
Ukupno prihodi od naknada i provizija po ugovorima sa klijentima	150.293	124.253
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	6.385	6.324
	156.678	150.863

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

11. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2024.	2023.
Transakcije po kartičnim računima	28.990	28.405
Usluge CBBH	2.458	2.008
Rashodi od naknada i provizija konverzije stranih valuta	1.565	2.082
Garancije	1.520	2.983
S.W.I.F.T. usluge	919	932
SMS usluge	714	928
Ostalo	1.796	1.964
	37.962	39.303

12. UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA

	2024.	2023.
Neto kreditni gubici od finansijske imovine po amortizovanom trošku (Napomena 22)	3.440	10.153
(Neto otpuštanja ranije priznatih rezervisanja) za kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija / rezervisanja (Napomena 30)	(716)	(7.034)
(Neto otpuštanja ranije priznatih rezervisanja) / rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	549	(39)
Ostala rezervisanja (Napomena 30)	31	1.602
	3.304	4.682

13. OSTALI NETO GUBICI OD FINANSIJSKE IMOVINE

	2024.	2023.
Neto dobiti/(gubici) od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja (Napomena 22.3)	30	1.220
Neto efekti promjene vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 20)	-	39
	30	1.259

14. NETO GUBICI OD DUGOROČNE NEFINANSIJSKE IMOVINE

	2024.	2023.
Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 23)	(612)	(1.267)
Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina (Napomena 26)	(42)	(101)
Neto (gubici) od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	(1.799)	(1.510)
	(2.453)	(2.878)

15. OSTALI PRIHODI

	2024.	2023.
Prihodi od zakupa	4.202	2.550
Otpuštanje obračunatih troškova iz prethodnih perioda	4.177	3.645
Prihodi po osnovu naplaćenih kamata za nekvalitetne kredite	2.547	2.712
Blagajnički viškovi	95	318
Ostali prihodi	5.398	5.598
	16.419	14.823

16. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2024.	2023.
Plate	39.917	38.497
Porezi i doprinosi	25.791	24.384
Troškovi otpremnina	285	277
Ostali troškovi zaposlenih	4.550	1.297
	70.543	64.454

17. OSTALI TROŠKOVI I RASHODI

	2024.	2023.
Troškovi tekućeg održavanja	15.515	13.822
Troškovi premije osiguranja štednih uloga i kredita	11.394	10.747
Troškovi usluga	8.613	7.279
Troškovi premije osiguranja imovine	4.458	4.281
Troškovi konsultantskih usluga	4.153	4.202
Troškovi telekomunikacije	3.841	4.409
Troškovi marketinga	3.120	3.364
Troškovi naknada supervizoru FBA	2.981	3.055
Troškovi energije	2.150	2.092
Troškovi profesionalnih usluga	1.209	898
Troškovi poreza i administracije	1.060	8.291
Materijalni troškovi	1.047	1.788
Ostali troškovi rente	769	1.259
Troškovi reprezentacije	744	856
Obrazovanje	673	601
Troškovi prevoza	385	422
Troškovi komunalnih usluga	257	231
Donacije	137	99
Ostali troškovi i rashodi	5.494	5.183
	68.000	72.879

Troškovi revizije finansijskih izvještaja za Grupu za 2024. godinu iznose 366 hiljada KM (2023: 319 hiljada KM).

18. POREZ NA DOBIT

Ukupni porez priznat u bilansu uspjeha može se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Tekući porez na dobit	12.810	12.005
Odgođeni porez na dobit	1.464	(5.686)
	14.274	6.319

18. POREZ NA DOBIT (NASTAVAK)

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	2024.	2023.
Dobit prije poreza na dobit	154.087	134.172
Porez na dobit po stopi od 10%	15.409	13.417
Umanjenje poreza na osnovu učešća u kapitalu drugih i ostalih prihoda	(1.187)	(975)
Povećanje poreza na osnovu nepriznatih rashoda	999	1.242
Umanjenje porezne osnovice na osnovu poreznih olakšica (novozaposleni radnici)	(3.014)	(2.010)
Ostale promjene	603	333
Odgođena poreska imovina – Nivo 1 i 2	1.115	(6.326)
Odgođena poreska imovina – amortizacija	(93)	(30)
Odgođena poreska imovina - ostala rezervisanja	63	(148)
Odgođena poreska imovina - umanjeње vrij. nekretnina	65	519
Odgođena poreska obaveza - amortizacija (niže stope)	314	297
Porez na dobit	14.274	6.319
Efektivna poreska stopa	9,26%	4,88%

Grupa obračunava porez na dobit po stopi od 10% u skladu sa propisima za porez na dobit pravnih lica važećih u Bosni i Hercegovini.

Nepriznati rashodi uključuju nepriznate rashode na ime reprezentacije, rezervisanja za rizike i obaveze, rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja.

Neoporezivi prihodi uključuju prihod po osnovu učešća u kapitalu, otpuštanje rezervisanja za rizike i obaveze koja su u ranijem periodu bila porezno nepriznat rashod.

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti je proistekao iz razlika vezanih za ostala rezervisanja i kreditnih rezervisanja nivo 1 i 2, usklađivanje vrijednosti imovine nekretnina/ulaganja i ubrzane amortizacije odnosno razlike troška amortizacije između pune porezno dozvoljene stope i računovodstveno priznatih viših stopa amortizacije, kao i po osnovu razlike troška amortizacije između pune porezno dozvoljene stope i računovodstveno priznatih nižih stopa amortizacije.

Promjena odloženih poreskih sredstava može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Stanje na početku perioda	10.240	4.253
Povećanje odgođene porezne imovine	(1.150)	5.987
Stanje na kraju perioda	9.090	10.240

18. POREZ NA DOBIT (NASTAVAK)

Grupa je priznala odgođenu poresku imovinu na osnovu privremenih razlika nastalih iskazivanjem neiskazanih prihoda/rashoda po osnovu ostalih rezervisanja, kreditnih rezervisanja nivo 1 i 2, po osnovu umanjenja vrijednosti nekretnina i ulaganja, kao i po osnovu ubrzane amortizacije, odnosno razlike troška amortizacije između porezno dozvoljene stope i računovodstveno priznatih viših stopa amortizacije, kao i odgođene poreske obaveze po osnovu razlike troška amortizacije između porezno dozvoljene stope i računovodstveno priznatih nižih stopa amortizacije

Promjena odloženih poreskih obaveza može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Stanje na početku perioda	2.003	1.705
Priznate odgođene poreske obaveze	314	298
Stanje na kraju perioda	2.317	2.003

19. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Novac u blagajni u domaćoj valuti	263.954	285.595
Novac u blagajni u stranoj valuti	35.063	35.569
Novčana sredstva na računu kod CBBH	638.136	467.857
Novčana sredstva na računima kod depozitnih institucija do 30 dana	564.059	394.479
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.700)	(2.390)
	1.499.512	1.181.110

Kamatna stopa na plasmane u EUR iznosila je od 2,35% do 3,90% godišnje tokom 2024. godine, ili od 1,7% do 3,92% godišnje tokom 2023. godine. Kamatna stopa na MM plasmane u USD iznosila je od 4,00% do 5,32% godišnje tokom 2024. godine, ili je od 4% do 5,27% godišnje tokom 2023. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od -0,25% do 5,50% godišnje tokom 2024. godine ili od 0,15% do 5,6% godišnje tokom 2023. godine.

Promjene umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	2.390	801
Otpuštanje umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	(690)	1.589
Stanje na kraju perioda	1.700	2.390

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	13.326	16.690
Usklađenje za fer vrijednost	(349)	(349)
	12.977	16.341

Promjene fer vrijednosti kredita koje se mjere po fer vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje 1. januar	349	310
Neto promjena fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 13)	-	39
Stanje na kraju perioda	349	349

21. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT

Ulaganja u instrumente kapitala kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
S.W.I.F.T. Belgija	189	183
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Sarajevska berza vrijednosnih papira	322	322
Registar vrijednosnih papira FBiH	32	32
Velprom d.d. Sanski Most	1	1
	544	538

Kretanja fer vrijednosti ove imovine bila su kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	538	526
Dobit od promjene fer vrijednost	6	12
Stanje na kraju perioda	544	538

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

22.1 OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BIH

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Obavezna rezerva	476.110	438.229
Manje: umanjenje vrijednosti	(475)	(438)
	475.635	437.791

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

Promjene umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	438	423
Neto promjena umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	37	15
Stanje na kraju perioda	475	438

22.2 DEPOZITI KOD DRUGIH BANAKA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Depoziti kod drugih banaka	-	205.325
Manje: umanjenje vrijednosti	-	(323)
	-	205.002

Promjene umanjenja vrijednosti za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	323	436
Neto promjena umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	(323)	113
Stanje na kraju perioda	-	323

Kamatna stopa na plasmane (preko 30 dana) u EUR iznosila je od 3,73% do 3,82% godišnje tokom 2024. godine, ili od 2,53% do 3,9% godišnje tokom 2023. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od 0,8% do 4,25% godišnje tokom 2023. godine, dok u 2024. godini Banka nije imala oročenja u drugim valutama.

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

22.3 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	3.049.867	2.921.511
Potraživanja po finansijskom najmu	135.810	120.859
Manje umanjene vrijednosti	(131.223)	(151.515)
	3.054.454	2.890.855

Promjene umanjene vrijednosti kredita odobrenih po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	151.515	171.822
Otpis	(27.095)	(28.139)
Ostali transferi	3.623	(1.288)
Neto efekti od modifikacija finansijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja (Napomena 13)	30	1.220
Povećanje ispravke vrijednosti (Napomena 12)	3.150	7.900
Stanje na kraju perioda	131.223	151.515

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospjeću je kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	538.174	530.805
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	46.081	1.755
	584.255	532.560
<i>Dugoročni krediti:</i>		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	1.919.470	1.610.850
Dugoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	681.952	898.960
	2.601.422	2.509.810
Ukupno krediti prije umanjene vrijednosti	3.185.677	3.042.370
Manje umanjene vrijednosti	(131.223)	(151.515)
	3.054.454	2.890.855

Kratkoročni krediti odobravani su na period od 30 do 365 dana. Većina kratkoročnih kredita u domaćoj valuti odobrava se klijentima za obrtni kapital. Dugoročni krediti se uglavnom odobravaju fizičkim licima, a proizvodi su nenamjenski i stambeni krediti.

Za klijente SME, krediti koji su odobreni na period od 30 do 365 dana (kratkoročni) su krediti za obrtna sredstva i overdraft, dugoročni krediti na period duži od 365 dana su investicijski krediti i trajna obrtna sredstva.

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

22.3 KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (NASTAVAK)

Analiza ukupnih kredita odobrenih klasificiranih po poslovnim granama je kako slijedi:

	31. decembar 2024. Bruto knjigovodstvena vrijednost	31. decembar 2024. Očekivani kreditni gubitak	31. decembar 2023. Bruto knjigovodstvena vrijednost	31. decembar 2023. Očekivani kreditni gubitak
Stanovništvo	1.922.456	(95.041)	1.850.054	(117.649)
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	13.405	(302)	12.381	(199)
B - Vađenje ruda i kamena	1.759	(59)	3.400	(81)
C - Prerađivačka industrija	286.286	(8.458)	258.670	(8.208)
D - Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	9.666	(54)	11.114	(60)
E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	12.688	(144)	12.983	(121)
F - Građevinarstvo	42.024	(1.288)	41.997	(1.512)
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	612.570	(18.698)	578.418	(16.964)
H - Prijevoz i skladištenje	69.926	(2.395)	76.284	(2.408)
I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	7.910	(414)	6.768	(412)
J - Informacije i komunikacije	46.251	(1.150)	57.989	(803)
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	66.057	(846)	44.190	(622)
L - Poslovanje nekretninama	9.767	(190)	3.652	(124)
M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	17.408	(786)	15.847	(571)
N - Administrativne i pomodne uslužne djelatnosti	11.720	(683)	10.482	(764)
O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	44.578	(535)	48.648	(769)
P - Obrazovanje	1.542	(65)	1.847	(121)
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	7.312	(60)	5.366	(71)
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	448	(9)	435	(11)
S - Ostale uslužne djelatnosti	1.902	(46)	1.838	(45)
U - Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	3	-	7	-
Ukupno krediti	3.185.677	(131.223)	3.042.370	(151.515)

22.4 OSTALA FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Dužnički instrumenti po amortiziranom trošku	513.272	341.474
Potraživanja za naknade	3.194	1.961
Ostala finansijska imovina	26.703	38.284
	543.169	381.719

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

22.4.1 DUŽNIČKI INSTRUMENTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Državne obveznice	387.642	281.704
Supranacionalne finansijske institucije:	103.484	37.157
Korporativne obveznice	23.484	23.484
	514.610	342.345
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.338)	(871)
	513.272	341.474

Promjene u umanjenju vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku godine	871	2.007
Neto promjena umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	467	(1.136)
Stanje na kraju godine	1.338	871

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Državne i slične obveznice:		
Austrija	86.006	56.023
Belgija	58.341	39.030
Francuska	48.642	28.366
Poljska	33.206	32.393
Nizozemska	28.899	37.981
Njemačka	28.248	28.816
Federacija Bosne i Hercegovine, BiH	27.925	-
Hrvatska	25.672	17.686
Vlada Kantona Sarajevo	19.472	-
Republika Srbija	10.385	20.794
Sjeverna Makedonija	10.150	10.352
Republika Srpska, BiH	9.859	9.566
Supranacionalne finansijske institucije:		
Europska banka za obnovu i razvoj	39.911	28.780
European Union	28.149	-
European Financial Stability Facility	18.598	-
International Finance Corporation	8.596	8.226
European Stability Mechanism	7.752	-
Korporativne obveznice:		
NIBC Bank	23.461	23.461
	513.272	341.474

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

22.4.2 OSTALA FINANSIJSKA IMOVINA PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Potraživanja za poslovanje kreditnim karticama	20.374	27.502
Ostala finansijska imovina	9.905	10.188
Potraživanja po osnovu spot transakcija i arbitraža u stranoj valuti	3.237	7.188
Manje: umanj enje vrijednosti	<u>(6.813)</u>	<u>(6.594)</u>
	<u>26.703</u>	<u>38.284</u>

Promjene u umanjenju vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku mogu se prikazati kako slijedi:

	2024.	2023.
Stanje na početku godine	6.594	4.696
Umanjenja vrijednosti (Napomena 12)	<u>219</u>	<u>1.898</u>
Stanje na kraju godine	<u>6.813</u>	<u>6.594</u>

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Građevine i zemljište	Vozila	Uredska oprema	Investicije u toku	Ulaganja u tuđe nekretnine	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembar 2022. godine	100.986	1.321	61.458	4.305	7.168	175.238
Nabavke	-	81	36	11.663	-	11.780
Prijenos u upotrebu	(134)	1.111	6.841	(8.480)	662	-
Otpisi i otuđenja	-	-	-	-	-	-
Vrijednosno usklađenje	-	(66)	(4.778)	-	-	(4.844)
Na dan 31. decembar 2023. godine	100.852	2.447	63.557	7.488	7.830	182.174
Nabavke	-	121	30	13.706	-	13.857
Prijenos u upotrebu	319	106	6.151	(7.527)	951	-
Prijenos na investicijske nekretnine (Napomena 26.)	-	-	-	-	-	-
Otpisi i otuđenja	-	(18)	(7.978)	-	(719)	(8.715)
Na dan 31. decembar 2024. godine	101.171	2.656	61.760	13.667	8.062	187.316
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA						
Na dan 31. decembar 2022. godine	(812)	-	-	-	-	(812)
Amortizacija	1.866	179	5.179	-	891	8.115
Otpisi i otuđenja	-	9	(4.688)	-	-	(4.679)
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(1.267)	-	-	-	-	(1.267)
Na dan 31. decembar 2023. godine	30.724	1.195	45.273	-	6.330	83.522
Amortizacija	1.918	246	5.539	-	794	8.497
Prijenos na na investicijske nekretnine (Napomena 26.)	250	-	-	-	-	250
Otpisi i otuđenja	-	(18)	(7.872)	-	(672)	(8.562)
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(612)	-	-	-	-	(612)
Ostale promjene	(18)	-	18	-	-	-
Na dan 31. decembar 2024. godine	32.262	1.423	42.958	-	6.452	83.095
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST						
Na dan 31. decembar 2023. godine	70.128	1.252	18.284	7.488	1.500	98.653
Na dan 31. decembar 2024. godine	68.909	1.233	18.802	13.667	1.610	104.221

Na dan 31. decembar 2024. godine izvršeno je vrijednosno usklađenje neto knjigovodstvene vrijednosti nekretnina sa njihovom tržišnom vrijednošću.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. IMOVINA POD OPERATIVNIM NAJMOM

	Vozila	Oprema	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2022. godine	12.285	22	12.307
Nabavke	3.743	-	3.743
Prenos na zalihe	(3.114)	-	(3.114)
Smanjenja	(1.833)	-	(1.833)
Na dan 31. decembar 2023. godine	11.081	22	11.103
Nabavke	3.483	-	3.483
Prenos na zalihe	(1.817)	-	(1.817)
Smanjenja	(866)	-	(866)
Na dan 31. decembar 2024. godine	11.881	22	11.903
Ispravka vrijednosti			
Na dan 31. decembar 2022. godine	3.759	22	3.781
Amortizacija	1.775	-	1.775
Prenos na zalihe	(1.021)	-	(1.021)
Smanjenja	(2.486)	-	(2.486)
Na dan 31. decembar 2023. godine	2.758	22	2.780
Amortizacija	1.794	-	1.794
Prenos na zalihe	(476)	-	(476)
Smanjenja	(729)	-	(729)
Na dan 31. decembar 2024. godine	3.347	22	3.369
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2023. godine	8.323	-	8.323
Na dan 31. decembar 2024. godine	8.534	-	8.534

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

25. IMOVINA SA PRAVOM KORIŠTENJA

	Građevinski objekti	ATM	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Stanje na dan 31.decembra 2022. godine	11.491	2.369	13.860
Povećanje (novi ugovori o najmu)	4.799	447	5.246
Smanjenje (prijeveremeni raskid ugovora)	(1.714)	(244)	(1.958)
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	14.576	2.572	17.148
Povećanje (novi ugovori o najmu)	6.055	945	7.000
Smanjenje (prijeveremeni raskid ugovora)	(2.889)	(194)	(3.083)
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	17.742	3.323	21.065
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Stanje na dan 31.decembra 2022. godine	6.187	1.389	7.576
Amortizacija (Napomena 31.4)	2.359	541	2.900
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(791)	(100)	(891)
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	7.755	1.830	9.585
Amortizacija (Napomena 31.4)	2.630	803	3.433
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(626)	(139)	(765)
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	9.759	2.494	12.253
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	6.801	742	7.563
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	7.983	829	8.812

26. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

NABAVNA VRIJEDNOST

	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	35.575
Prijenos u upotrebu	318
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	35.893
Prijenos sa vlastitih nekretnina	610
Ostale promjene	(318)
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	36.185

AKUMULIRANA AMORTIZACIJA

Stanje na dan 1. januara 2023. godine	7.231
Amortizacija	770
Prijenos sa vlastitih nekretnina	182
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(101)
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	8.082
Amortizacija	754
Prijenos sa vlastitih nekretnina	(250)
Vrijednosno usklađenje (Napomena 15)	(42)
Ostale promjene	(212)
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	8.332

Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	27.811
Stanje na dan 31. decembar 2024. godine	27.853

Fer vrijednost investicijskih nekretnina Grupa bila je kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Zgrade	34.229	34.251
	34.229	34.251

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na dan 31. decembra 2024. godine i 31. decembra 2023. godine, procijenili su interni procjenitelji zaposleni u Banci koji imaju odgovarajuće kvalifikacije i nedavno iskustvo u procjeni imovine po fer vrijednosti na relevantnim lokacijama, kao i eksterni procjenitelji za pojedine investicijske nekretnine.

Fer vrijednosti investicijskih nekretnina Grupe utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Nije bilo promjena u iznosu procjene kao i u tehnici mjerenja vrijednosti tokom godine.

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

27. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Ostala nematerijalna imovina	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2022. godine	46.248	13.478	59.726
Nabavke	41	13.482	13.523
Prijenos u upotrebu	4.631	(4.631)	-
Otpisi i otuđenja	(2.541)	-	(2.541)
Na dan 31. decembar 2023. godine	48.087	22.329	70.416
Nabavke	447	-	447
Prijenos u upotrebu	17.132	11.864	28.996
Otpisi i otuđenja	(7.551)	(16.722)	(24.273)
Na dan 31. decembar 2024. godine	58.115	17.471	75.586
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA			
Na dan 31. decembar 2022. godine	36.258	-	36.258
Amortizacija	3.797	-	3.797
Otpisi	(2.542)	-	(2.542)
Na dan 31. decembar 2023. godine	37.331	-	37.331
Amortizacija	6.172	-	6.172
Otpisi	(7.406)	-	(7.406)
Na dan 31. decembar 2024. godine	36.097	-	36.097
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST			
Na dan 31. decembar 2023. godine	10.756	22.329	33.085
Na dan 31. decembar 2024. godine	22.018	17.471	39.489

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Unaprijed plaćeni troškovi	2.258	2.392
Potraživanja za avanse	1.647	209
Zalihe	325	333
Blagajnički manjkovi	14	674
Ostala imovina i potraživanja	5.280	3.066
	9.524	6.674

29. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

29.1 DEPOZITI KOD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Tekući računi u domaćoj valuti	2.057	1.832
Tekući računi u stranoj valuti	211	32
	2.268	1.864
Kratkoročni depoziti u domaćoj valuti	50.789	28.012
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti	11.526	19.181
	62.315	47.193
Dugoročni depoziti u domaćoj valuti	62.960	65.117
Dugoročni depoziti u stranoj valuti	17.667	17.565
	80.627	82.682
	145.210	131.739

29. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

29.2. DEPOZITI OD KLIJENATA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Tekući računi od klijenata u domaćoj valuti	1.233.563	1.036.084
	<u>1.233.563</u>	<u>1.036.084</u>
Depoziti po viđenju pravna lica u domaćoj valuti	1.501.551	1.341.595
Depoziti po viđenju pravna lica u stranoj valuti	295.786	265.552
	<u>1.797.337</u>	<u>1.607.147</u>
Depoziti po viđenju stanovništvo u domaćoj valuti	247.832	250.426
Depoziti po viđenju stanovništvo u stranoj valuti	588.784	584.106
	<u>836.616</u>	<u>834.532</u>
Oročeni depoziti od pravnih lica u domaćoj valuti	7.804	13.982
Oročeni depoziti od pravnih lica u stranoj valuti	116.382	146.248
	<u>124.186</u>	<u>160.230</u>
Oročeni depoziti od stanovništva u domaćoj valuti	125.283	140.602
Oročeni depoziti od stanovništva u stranoj valuti	366.502	393.754
	<u>491.785</u>	<u>534.356</u>
	<u>4.483.487</u>	<u>4.172.349</u>

Tokom 2024. godine kamratne stope su se kretale kako slijedi:

- depoziti po viđenju u KM – 0,00% godišnje (2023 0,01% godišnje),
- depoziti po viđenju u stranim valutama – 0,00% godišnje (2023: 0,00% godišnje),
- kratkoročni depoziti 0,00% do 0,00%(2023: od 0,01% do 0,20% godišnje),
- dugoročni depoziti – 0,00% do 2,40% godišnje (2023: od 0,00% do 2,40% godišnje).

29.3. UZETI KREDITI

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Subordinirani dug	45.174	45.193
Ostali uzeti krediti od banaka	270.960	166.159
	<u>316.134</u>	<u>211.352</u>

29. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

29.3. UZETI KREDITI (NASTAVAK)

Subordinirani dug je klasifikovan kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Komercijalne banke – ostali	44.984	44.984
Kamate na subordinirani dug	190	209
	45.174	45.193

Dana 14. novembra 2022. godine potpisana je nova kreditna linija sa karakterom subordiniranog duga od lica koje nije povezano sa Bankom – EFSE (komercijalne banke –ostali) u ukupnom iznosu 44.984 hiljade KM i rokom dospelja 18. novembar 2032. te planiranom otplatom kredita jednokratno, u punom iznosu, na definisani datum otplate. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora.

Dugoročni krediti od ino banaka i nebankarskih kreditnih institucija dobijeni su od supranacionalnih i razvojnih banaka.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i drugih finansijskih institucija za period zaključno sa 31. decembra 2024. godine kretale su se u rasponu od 0,04% do 3,54% godišnje (fiksne stope) i 6M EURIBOR + 0,20 4% do 6M EURIBOR + 5,50% (varijabilne stope). Kamatne stope sa 31. decembra 2023. kretale su se u rasponu od 0,05% do 3,43% godišnje (fiksne stope) i 6M EURIBOR + 0,20% do 6M EURIBOR + 5,50% (varijabilne stope).

29.4. OBAVEZE PO OSNOVU NAJMOVA

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno/ očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2024.	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2023.
Obaveze za najam – poslovni prostor	KM	2%	2022-2029	8.416	6.970
Obaveze za najam – ATM	KM	2%	2022-2025	496	761
				8.912	7.731

29. FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (NASTAVAK)

29.5 OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	9.889	22.746
Ostale finansijske obaveze	3.575	9.997
Obaveze prema dobavljačima	1.120	1.899
Obaveze za ostale poreze	1.124	1.352
Ostale obaveze prema zaposlenima	354	396
	16.062	36.390

30. REZERVISANJA

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Sudski sporovi	12.000	12.553
Kreditni rizik preuzetih obaveza i datih garancija	10.313	9.785
Ostala rezervisanja	14.338	14.230
	36.651	36.568

30. REZERVISANJA (NASTAVAK)

Promjene u rezervisanju za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	9.785	16.845
Promjene u rezervisanju (Napomena 12)	716	(7.034)
Ostale promjene	(188)	(26)
Stanje na kraju perioda	10.313	9.785

Rezervisanja za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite

U okviru redovnog poslovanja, Grupa ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim to je dobroračunima i prvenstveno uključuju garancije, akreditivne i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Neopozive obaveze za davanje kredita	765.072	794.375
Izdate garancije	370.755	357.390
Akreditivi	20.348	22.135
Ostale stavke vanbilansne izloženosti	7.823	7.823
	1.163.998	1.181.723

Rezervisanja za sudske sporove

Kretanja u rezervama za sudske postupke su:

	2024.	2023.
Stanje na početku perioda	12.553	12.542
Promjene u rezervisanju (Napomena 12)	(549)	(39)
Ostale promjene	(4)	50
Stanje na kraju perioda	12.000	12.553

Promjene rezervacija za ostale naknade zaposlenima su:

	Godišnji odmor	Otpremnine	Ostala rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2022.	711	3.302	6.649	10.662
Promjene u rezervisanju (Napomena 12)	1.208	(208)	1.028	2.028
Stanje na 31. decembar 2022.	1.919	3.094	7.677	12.690
Promjene u rezervisanju (Napomena 12)	(135)	530	1.207	1.602
Ostale promjene	-	-	(62)	(62)
Stanje na 31. decembar 2023.	1.784	3.624	8.822	14.230
Promjene u rezervisanju (Napomena 12)	(34)	32	(29)	(31)
Ostale promjene	-	-	139	139
Stanje na 31. decembar 2024.	1.750	3.656	8.932	14.338

31. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Ostale obaveze unaprijed naplaćena glavnica i kamata	12.142	10.672
Obaveze prema dobavljačima	7.804	9.519
Odgođeni prihod	2.593	3.211
Ostale obaveze	1.028	1.124
	23.567	24.526

32. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 988.668 redovnih dionica nominalne vrijednosti 250 KM. Vlasničkim instrumentima Grupe se ne trguje na javnom tržištu i nisu izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Grupe je kako slijedi

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija	988.688	247.167	100,00

Osnovna zarada po dionici

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Dobit na raspolaganju dioničarima ('000 KM)	139.813	127.853
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	988.668	988.668
Osnovna zarada po dionici (u KM)	141,42	129,32

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Grupa nije izdala instrumente razrjeđivih dionica.

33. KOMISIONI POSLOVI

Grupa upravlja sredstvima za i u ime trećih lica. Ova sredstva se vode odvojeno od imovine grupe.

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Obaveze		
Vlada	3.457	3.482
Privredna društva	1.444	1.594
Stanovništvo	29	29
Ostali	77	77
	5.007	5.182
Imovina		
Kreditni dati stanovništvu	2.620	2.771
Kreditni dati privrednim društvima	2.387	2.411
	5.007	5.182

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim stranama koje su eliminirane u ovim konsolidiranim izvještajima se mogu prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Potraživanja		
<i>Kreditni datumi klijentima:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	15.392	10.055
	15.392	10.055
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo	414	391
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1	10
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	20	5
	435	406
<i>Ulaganja u zavisna i pridružena društva:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	10.051	10.051
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima	946	946
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	53	53
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	2	2
	11.052	11.052
Obaveze		
<i>Depoziti banaka i klijenata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	12.973	5.110
Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo	3.329	2.393
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	301	799
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	145	183
	16.748	8.485
<i>Obaveze po najmu:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	827	1.257
	827	1.257
<i>Ostale obaveze:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	38	7
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	2	1
	40	8
	2024.	2023.
Prihod		
<i>Prihod od kamata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	329	276
	329	276

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	2024.	2023.
<i>Prihod od naknada:</i>		
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	4.864	4.624
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	26	21
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	2	4
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1	1
	4.893	4.926
<i>Prihodi od dividendi:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	5.200	-
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	4.745	-
	9.945	-
<i>Ostali prihodi:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	306	318
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	34	31
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	25	28
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	7	7
	372	384
<i>Troškovi kamata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	75	101
	75	101
<i>Troškovi amortizacije:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	470	453
	470	453
<i>Ostali administrativni troškovi:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	121	254
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	10	24
	131	278

Tokom redovnog poslovanja ostvareno je nekoliko bankarskih transakcija s povezanim stranama. Te su transakcije obavljene pod komercijalnim uslovima i rokovima, te uz primjenu tržišnih stopa.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Potraživanja		
<i>Kredit i potraživanja dati bankama</i>		
Raiffeisen Landesbank Vorarlberg	75.909	-
Raiffeisenverband Salzburg Reg Gen M B H	38.959	-
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	18.951	24.618
Raiffeisenustria d.d. Zagreb, Hrvatska	799	1.297
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	197	63
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Insbruk, Austrija	-	33.563
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	3.081	258
Raiffeisenustria d.d. Zagreb, Hrvatska	2	2
	137.898	59.801
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Obaveze		
<i>Dugoročni krediti Banaka</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	15.321	14.021
Raiffeisen Bank Zrt. Budimpešta, Mađarska	-	7.112
Raiffeisenustria d.d. Zagreb, Hrvatska	-	90
<i>Depoziti banaka i klijenata:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.803	-
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	100	-
<i>Ostale obaveze:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	3.801	1.827
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	161	186
	21.186	23.236

Određeni broj bankarskih transakcija sklapa se sa povezanim stranama u normalnom toku poslovanja. Ove transakcije su izvršene po komercijalnim uslovima i po tržišnim stopama.

	2024.	2023.
Prihod		
<i>Prihod od kamata:</i>		
Raiffeisen Landesbank Vorarlberg	1.192	-
Raiffeisen Landesbank Oberoesterreich Aktienge	735	-
Raiffeisenverband Salzburg Reg Gen M B H	388	-
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Insbruk, Austrija	31	1.529
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	287	281

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

	2024.	2023.
<i>Prihod od naknada:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	457	420
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	23	25
<i>Ostali prihodi:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	288	2.025
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	131	96
	3.532	4.376
Troškovi	2024.	2023.
<i>Troškovi kamata:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.172	2.645
Raiffeisen Bank Zrt., Budimpešta, Mađarska	-	465
<i>Troškovi naknada:</i>		
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	796	817
PJSC Ukrainian Processing Centar	176	267
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	303	126
Raiffeisen Leasing International GmbH, Beč, Austrija	58	58
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	3	4
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	2	2
<i>Konsultantske usluge:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	3.635	4.055
<i>Ostali administrativni troškovi:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.575	2.489
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	516	437
PJSC Ukrainian Processing Centar	43	54
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	1	1
<i>Neto rashodi iz trgovanja sa stranim valutama</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	-	200
	11.280	11.620

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Upravnog odbora tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	2024.	2023.
Neto plate	1.620	1.628
Porezi i doprinosi na plate	1.253	1.262
Porezi i doprinosi na ostale naknade	388	370
Ostale naknade	522	483
	3.783	3.743

35. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Između datuma bilansa i datuma odobrenja ovih finansijskih izvještaja nije bilo značajnih događaja koji zahtjevaju objavljivanje.

36. ODOBRENJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Konsolidovani finansijski izvještaji su odobreni od strane Uprave i potpisani za izdavanje dana 12. maja 2025. godine.

Predsjednik Uprave
Rainer Schrabl

Član Uprave
Lars Frankemölle